

sij

strani 4-5

UPRAVA SIJ-a V VARNEJŠE
IN VEČJE PROSTORE

strani 6-7

SREBRNI INOVATORJI
ACRONIJA IN METALA
RAVNE

stran 17

10. EVROPSKA ELEKTRO-
JEKLARSKA KONFERENCA
V GRADCU

strani 43-45

ANŽE KOPITAR, FANT,
KI ŽIVI SVOJE SANJE

INVESTIRAMO

4 UPRAVA SIJ-a V VARNEJŠE IN VEČJE PROSTORE

INOVATORJI

6 SREBRNO DRŽAVNO PRIZNANJE GZS ACRONIJEVIM INŽENIRJEM

7 SREBRNI INOVATORJI IZ METALA RAVNE

POROČAMO

8 ULITO V ŠTEVILKE SEPTEMBRA 2012

INOVIRAMO

10 KAKOVOST, PROCES NEPRETRGANEGA IZBOLJŠEVANJA

13 USPEŠNO RAZVILI NOVO LEGIRANO KOTLOVSKO PLOČEVINO

NAPREDUJEMO

14 KAKOVOSTNEJŠE LUŠČENJE Z NOVIM LUŠČILNIM STROJEM

15 Z LASTNIM ZNANJEM RAZVILI SIMULATOR BRUSILNEGA STROJA

SODELUJEMO

17 10. EVROPSKA ELEKTROJEKLARSKA KONFERENCA V GRADCU

18 GOSTILI SMO UDELEŽENCE 10. EVROPSKE ELEKTROJEKLARSKE KONFERENCE

19 OBISK IME RWTH AACHEN V METALU RAVNE

IZOBRAŽUJEMO SE

20 16. SEMINAR O PROCESNI METALURGIJI JEKLA TRŽIMO

21 SEJEM AUTOMECHANIKA – FRANKFURT AM MAIN 2012

MARKETINŠKI KOTIČEK

22 NAPOVED POTROŠNJE JEKLA

23 EVROPA – PRESEŽNE ZMOGLJIVOSTI ZA PROIZVODNJO JEKLA?

PREDSTAVLJAMO NAJBOLJŠE SODELAVCE

24 ŽIVLJENJSKI CILJ: NAPREDOVATI V DOBREM KADRUJEMO

28 KADROVSKA GIBANJA V SEPTEMBRU 2012

SKRBJMO ZA SODELAVCE

29 SKRB ZA RAZVOJ ZAPOSLENIH – ŠOLANJE OB DELU

31 DEBELOST MED ZAPOSLENIMI V METALU RAVNE

VZGAJAMO NASLEDNIKE

32 NAJBOLJŠI DIJAK KEMIK NA PRAKSI V METALU RAVNE

34 Z IGRO DO DEDIŠČINE

ANKETIRAMO

OBNAVLJAMO ENERGIJO

38 JEKLARSKI POHODI V LETU 2012

39 IZLET S SODELAVCI V PODZEMLJE PECE

PREDSTAVLJAMO SODELAVCE

40 KARATE – HARMONIJA TELESA IN DUHA

PREDSTAVLJAMO LOKALNE ZVEZDNIKE

43 ANŽE KOPITAR, FANT, KI ŽIVI SVOJE SANJE

LOKALNO-AKTUALNO

46 PUSTI POEZIJO, SINE, NI TU DENARJA ...

47 OHRANJAMO SLOVENSKA HIŠNA IN LEDINSKA IMENA

OBUJAMO PRETEKLOST

48 V NAŠI »FABRIKI« PRI DELU IN POČITKU IN NEKAJ JESENSKIH KRAJEVNIH RAZGLEDNIC

ŠPIKOV KOT

50 PTIČJI ŠPIK

51 AFORISTIČNA ŠARŽA

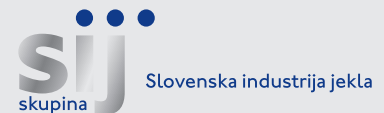
51 KARIKATURA

52 SMEH JE POL JABOLKA

52 MOŽGANSKI KRIŽKRAŽ

Fotografija na naslovnici:
www.photoxpress.com

Interni mesečni časopis skupine SIJ – Slovenska industrija jekla

Glavna in odgovorna urednica:
Anja Potočnik.

Področna urednika:
za gorenjsko regijo Stane Jakelj, Acroni,
in za koroško regijo Melita Jurc, Metal Ravne.

Uredniški odbor:
SIJ – Slovenska industrija jekla: Monika Štojs; Acroni: Petra Žvan, Nataša Karo; Metal Ravne: Vesna Pevec Matijević, Eleonora Gladež; Serpa: Mitja Laure; Elektrode Jesenice: Raško Penič, mag. Mojca Šolar; Noži Ravne: Egidij Hudrap, Romana Petek; SUZ: mag. Tanja Avguštin Čufer, Teja Platiša; ZIP center: Kristijan Oprešnik.

Stalni sodelavci:
Boris Berginc – Špikov kot; Tone Kelbl in Marjan Mencinger – Obnavljamo energijo/pohodništvo in potovanja; Drago Ronner – križanka; Andrej Brumen - Dejde – Aforistična šarža.

Nepodpisane fotografije:
arhiv SIJ-a, Dreamstime, iStock, Shutterstock, Microsoft Office Online, www.wikimedia.org.

Jezikovni pregled: mag. Andreja Čibron - Kodrin.

Oblikovanje: Sans, Andrej Knez, s.p.

Tisk: ZIP center.

Naklada: 3000 izvodov.

Izdajatelj in naslov uredništva: SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d., Gerbičeva 98, 1000 Ljubljana, tel.: 01/242 98 18, e-pošta: anja.potocnik@sij.si, melita.jurc@metalarvne.com, stanislav.jakelj@acroni.si

Anja Potočnik, pomočnica uprave za odnose z javnostmi in odgovorna urednica, SIJ – Slovenska industrija jekla

fotografija: Irena Herak

Priznanje je prijeten dodatek

Naši srebrni raziskovalci iz Acronija in Metala Ravne so zopet potrdili, da slovenski inovativni vrh pripada jeklarjem. To ni lahka naloga, saj ko prestopimo okvire že osvojenega, postanejo nekateri majhni problemi veliki, so povedali metalovci. Svoj veliki problem so jeklarji in kovači z izjemnim sodelovanjem takoj pretalili v neznatnega. Tako majcene (ali pa jih sploh ni) so po inovaciji namreč razpoke pri orjaških ingotih. A naši fantje so skromni in pravijo: »Pomembno je, da smo problem rešili. Priznanje pa je prijeten dodatek.« Prav zaradi takega pristopa v skupini SIJ – Slovenska industrija jekla nikoli ne postavamo na rdečih preprogah in počivamo na lovoricah, temveč iščemo prihodnje izzive, ki nam jih nikoli ne zmanjka. Eden takih je tudi prenova dotrajane in že kar nevarne upravne stavbe, ki se je začela v oktobru in priprave na katero so bile, kot pravi skrbnica projekta, zmaga nad slovensko birokracijo na področju urbanizma z anekdotami, ki mejijo na kriminalke. Veselimo se že, da bomo lahko poslovne partnerje povabili v prostore, na katere bomo ponosni in v katerih se bomo še bolj trdo pogajali za nove pomembne posle. Enega takih so naši vodilni menedžerji uspešno zaključili ravno pred dnevi. Zato bomo z veseljem v naslednji dvojini – novembrski in decembrski – številki, ki izide sredi decembra, predstavili, kako bomo odslej še uspešneje osvajali trg EU z debelo nerjavno pločevino iz Acronija in drugim vrhunskim jeklom.

besedilo
fotografiji

mag. Mirjam Jan - Blažič, pooblaščenka skrbnica gradbene pogodbe
s strani skupine SIJ – Slovenska industrija jekla
Arhiv Studia Kalamar

UPRAVA SIJ-a V VARNEJŠE IN VEČJE PROSTORE

V prvih oktobrskih dneh smo začeli na več let čakajočo sanacijo upravne stavbe skupine SIJ – Slovenska industrija jekla na Gerbičevi ulici v Ljubljani. O več kot sedemletnem prizadevanju za uresničitev tega projekta bi lahko napisali obsežno knjigo. Dvomim pa, da bi to lahko bila uspešnica, ker gre za suhoparno in dolgočasno čtivo o slovenski birokraciji na področju urbanizma. Res pa je, da bi katero od poglavij lahko razbilo monotonijo in prineslo malo razburjenja z zgodbami, ki mejijo že na prave kriminalke.

• Poslovni objekt, v katerem je uprava skupine SIJ – Slovenska industrija jekla, bo po prenovi prostornejši in prijaznejši.

• Predsednik uprave skupine SIJ – Slovenska industrija jekla Tibor Šimonka in generalni direktor koncerna Beograd Franc Panjan ob podpisu pogodbe

Projekt sanacije upravne stavbe skupine SIJ – Slovenska industrija jekla je bil odprt že sredi leta 2004, potem ko je strokovna organizacija analizirala stanje le-te z vidika potresne varnosti. Analiza starejšega dela objekta, ki je bil zgrajen leta 1964, je pokazala, da objekt ni bil grajen po protipotresnih predpisih, ki veljajo danes, na novejšem delu objekta pa vidni korozijski procesi na nosilnih stebrih občutno slabijo nosilnost prednjega dela objekta.

Analiza je pokazala, da zgradba ni potresno varno zgrajena, za postavitev tehnično neoporečnega stanja pa bi bila potrebna radikalna statična sanacija le-te, ki bi morala močno poseči v samo konstrukcijo objekta. Ker bi rekonstrukcija ali adaptacija take stavbe bila finančno zelo zahtevna, pri čemer v končni fazi skupini SIJ – Slovenska industrija jekla tudi ne bi prinesla zaradi drugih prostorskih omejitev zelenih učinkov pri trženju lokacije, se je uprava skupine SIJ – Slovenska industrija jekla že januarja 2005 odločila, da je najbolj smiselno in primerno, da se starejši del stavbe poruši in nadomesti z novim, na novejšem delu objekta pa se sanirajo stebri in celotna fasada.

In ne nazadnje ne morem mimo ugotovitve, da je objekt skupine SIJ – Slovenska industrija jekla v tem delu Ljubljane postal arhitektonsko eden od najbolj neuglednih poslovnih objektov, zato si zasluži vsaj nekaj osvežitve in kozmetičnih popravkov v duhu današnjega časa in naše jeklarske dejavnosti.

Izbrani projektant Studio Kalamar je že leta 2005 izdelal prvo idejno zasnovo nadomestnega objekta. V letu 2006 je

sledilo več idejnih zasnov, za izbrano inačico pa smo pristopili k pridobivanju projektnih pogojev pri Mestni občini Ljubljana (MOL) in pri vrsti drugih zahtevanih soglasodajalcev po zakonu. Spomladi leta 2006 so bili pripravljene projekti za pridobitev gradbenega dovoljenja. Poleti 2006 smo optimistično ocenjevali, da bomo do pomladi 2007 pridobili gradbeno dovoljenje in da bomo gradnjo lahko začeli najpozneje v zgodnji jeseni istega leta. Zaradi istega razloga smo hiteli s predstavitvijo transformatorske postaje iz severnega dela poslovne stavbe, ki je bil predviden za rušenje, v južni del le-te proti Gerbičevi ulici in tudi s predstavitvijo glavne telefonske omarice ter izgradnjo nove varne sobe v preddverju ob glavnem vhodu in pozneje tudi s selitvijo osebja iz starega dela upravne stavbe.

Če bi se pisalo leto 2004, bi bil ta terminski načrt zagotovo izvedljiv, ob spremenjeni zakonodaji pa so se urbanistični pogoji za občine bistveno spremenili in prinesli precejšnje omejitve in dodatne zahteve. Te so narekovale občinam, da morajo v roku treh let od uveljavitve nove zakonodaje sprejeti nove občinske prostorske načrte, do sprejetja le-teh pa posegi v prostor niso možni. Območje družbe SIJ, d. d., je skupaj s celotnim območjem nekdanje tovarne TOVIL bilo v tistem času urbanistično opredeljeno s posebnim zazidalnim načrtom, ta pa je omejil vse posege na naši lokaciji do sprejetja novega Občinskega prostorskega načrta MOL. Zato je Upravna enota Ljubljana, izpostava Vič, oktobra 2007 našo vlogo za gradbeno dovoljenje definitivno zavrnila, navkljub velikim prizadevanjem, da bi naš primer obravnavali drugače. Obdobje 2008–2010 je minilo v poskusih spreminjanja stanja in zoženi projektni obdelavi ter dodelavi projektov. Takrat se nam še sanjalo ni, da se bo v MOL sprejemanje izvedbenega Občinskega prostorskega akta zavleklo do marca 2011. Po sprejetju le-tega pa se je končala nekajletna agonija in na koncu predora se je pokazala težko pričakovana luč.

Občinski prostorski načrt MOL je namreč natančno in nedvoumno opredelil možne posege SIJ-a v prostor. Uprava skupine SIJ – Slovenska industrija jekla se je zato odločila, da se projekt pospešeno nadaljuje v smeri pridobitve gradbenega dovoljenja. Slednjega smo prejeli od Upravne enote Ljubljana julija letos. Takoj po prejemu le-tega smo pristopili k izboru nadzornega gradnje in k pripravi razpisnih pogojev za izvajalca gradnje. K pripravi ponudbe za gradnjo smo povabili šest gradbenih podjetij, ki delujejo v Sloveniji. Pet podjetij je oddalo popolne ponudbe in z njimi smo se naprej pogajali ter na koncu izbrali najugodnejšega ponudnika – Beograd, d. d., iz Novega mesta. Po gradbeni pogodbi bo selitev v novi objekt avgusta/ septembra prihodnje leto, po selitvi pa bomo začeli sanirati še fasado v obstoječem delu objekta, kar bi moralo biti končano do konca novembra 2013.

Z mislijo in upanjem, da nam bo leto hitro minilo, tako tistim, ki ste blizu gradbišča, kot tudi nam, ki smo dislocirani na lokaciji Termotehnike, d. o. o., zaključujem svoje poročanje. ●

besedilo Nataša Karo, menedžerka HRM 1, Acroni
fotografija Nataša Karo, Acroni

SREBRNO DRŽAVNO PRIZNANJE GZS ACRONIJEVIM INŽENIRJEM

Na že jubilejnim 10. dnevu inovativnosti je Gospodarska zbornica Slovenije 26. septembra v Kongresnem centru Brdo pri Kranju ob prisotnosti predsednika države dr. Danila Türka podelila nacionalna priznanja najinovativnejšim posameznikom in njihovim podjetjem.

▲ Acronijevi avtorji srebrnega državnega inovacijskega projekta GZS za leto 2011 od leve proti desni: Janez Katnik, Stane Jakelj in Boštjan Bradaškja

Za najboljše inovacijske projekte v Republiki Sloveniji, nastale leta 2011, je podelila štiri diplome, šest bronastih, 28 srebrnih in sedem zlatih priznanj.

Priznanje za najboljše inovacije na nacionalni ravni je najvišje priznanje inovativnim dosežkom slovenskih podjetij in s tem promocija inovativnosti v Sloveniji. Letos so na natečaj za najboljše inovacije prejeli 230 inovacijskih projektov podjetij, pri katerih je sodelovalo kar 736 inovatorjev. Namen tega dogodka je predvsem spodbujanje razvoju inovacij naklonjenega okolja, v katerem so inovatorji priznani in spoštovani tvorci slovenskega gospodarstva.

Med 45 inovacijami, ki so napredovale na nacionalni nivo, so zaznali več inovacij s področij informatike in telekomunikacij ter inovacij, povezanih z zdravstvom in medicino. Veliko inovacij je bilo razvitih v sodelovanju med različnimi podjetji, univerzami in institucijami, kar je vidno tudi v večji kompleksnosti in kakovosti inovacij.

V slovenskem prostoru je kar nekaj podjetij z visoko dodano vrednostjo, ki sodijo v svojih panogah tudi med svetovno priznane igralce. To so podjetja z natančno izdelano strategijo inovacijske kulture, v katerih sta znanje in ustvarjalnost zaposlenih visoko na lestvici vrednot. Potencial vsakega posameznika se v ustreznem okolju in z ustrežno spodbudo lahko razvije v izjemne dosežke, ki daleč presegajo okvire rednega dela. Ponosni smo, da se je tudi letos Acroni s svojimi inženirji uvrstil med najbolj inovativna podjetja in opozoril nase z uspešnimi, odmevnimi in učinkovitimi projekti tako na razvojno-raziskovalnem področju kot tudi na tehnološkem segmentu proizvodnje.

S tem dokazujemo, da smo podjetje, ki vlaga v razvoj in znanje zaposlenih. Le močan intelektualni potencial je dolgoročna naložba stabilnega in inovativnega razvoja podjetja.

Acronijeva inovacija Razvoj tehnološkega procesa predelave nikljevih super zlitin – vodje projekta Staneta Jaklja in sodelavcev Francija Perka, Janeza Katnika, Boruta Lešnika in dr. Boštjana Bradaškja je prejela srebrno priznanje.

Nagrajencem iskreno čestitamo! ●

SREBRNI INOVATORJI IZ METALA RAVNE

Pred desetimi leti je GZS uvedla razpis za nagrajevanje najboljših inovacij. V tem obdobju se je vzpostavila dokaj trdna organizacija vodenja tega projekta, ki ga na ravni države vodi Simona Rataj, na regionalnem nivoju pa ima pomembno vlogo Tatjana Kupnik, direktorica območne zbornice za Koroško. Metal Ravne se je vključil v to dogajanje že na začetku.

To se nam je obrestovalo. Pridobili smo namreč pomembno mesto v inovativnem okolju države. Skozi to sodelovanje smo postali prepoznavni v širšem družbenem okolju, hkrati pa so tudi nosilci inovacij izstopili iz anonimnosti. Dan kakovosti je postal dogodek, ko za trenutek pridobi pomen biti inovator. Na Brdu pri Kranju smo imeli občutek, da je polna dvorana povabljenih gostov, članov komisije in inovatorjev dokaz, da smo Slovenci inovativen narod. Slogan Inovativnost = pogum spoznati neznano je na simbolni ravni poudaril pomen inovativnosti in jo povezal s pogumom. Pogum pa se napaja iz optimizma in zaupanja v to, da zmoremo. Vzdušje je bilo

res optimistično, kljub kritičnim besedam mag. Sama Hribarja Miliča, ki jih je naslovil na vlado. Dr. Danilo Türk, predsednik Republike Slovenije, je potrebo po inovativnosti razširil na družbeno okolje, kjer se kriza odraža tudi v pomanjkanju novih odgovorov na vprašanja, ki z znanimi rešitvami niso rešljiva.

V natečaju so pomemben delež prispevali tudi inovatorji iz Metala Ravne. Na državni nivo smo se uvrstili z inovacijo Kontrola vsebnosti vodika v jeklu. Avtorji inovacije so mag. Alojz Rozman, Alojz Buhvald, Miran Kadiš, Marija Rozman in Karel Mostnar. Inovacija je bila nagrajena s srebrnim priznanjem. ●

Kratek povzetek predstavitve inovacije

Ko prestopimo okvire že osvojenega, postanejo nekateri majhni problemi veliki. Z večanjem dimenzij odkovkov se je povečala tudi verjetnost nastanka notranjih razpok (kosmičev) pri isti vsebnosti vodika v jeklu. Inovatorji so s celovitim pristopom in podrobnimi raziskavami našli rešitve za zagotavljanje ustreznih pogojev v celotnem procesu proizvodnje velikih kovaških ingotov in iz njih izdelanih odkovkov. Pri tem so obseg neuspele proizvodnje zmanjšali za 80 odstotkov. Ugotovili so korelacije med vlago v zraku in vsebnostjo vodika v jeklu, ki do sedaj še niso bile tako natančno opredeljene v metalurški praksi.

Tudi ta inovacija je pokazala, da lahko v Metalu Ravne rešimo velike težave le s sodelovanjem. Tokrat so skupaj sedli jeklarji in kovači in uspeh ni izostal. Pomembno je, da smo problem rešili. Priznanje pa je prijeten dodatek.

Za prejeto priznanje vse čestitke.

▲ Alojz Buhvald, Metalov izvršni direktor za proizvodnjo, in mag. Alojz Rozman s srebrnim priznanjem v rokah

ULITO V ŠTEVILKE SEPTEMBRA 2012

Proizvodnja gotovih proizvodov v t

družba	jan.–sep. 2011	jan.–sep. 2012	indeks
ACRONI	235.564	255.324	108
METAL RAVNE	57.261	57.468	100
NOŽI RAVNE	1.041	1.121	108
ELEKTRODE JESENICE	6.945	7.755	112
SUZ ¹	5.928	3.096	52
SKUPAJ	306.740	324.763	106

SUZ¹ – V obdobju januar–september 2011 so storitve žarjenja znašale 2.362 t, leta 2012 le 279 t.

Prodaja gotovih proizvodov v t

družba	jan.–sep. 2011	jan.–sep. 2012	indeks
ACRONI	240.918	258.056	107
METAL RAVNE	57.591	58.058	101
NOŽI RAVNE	1.204	1.299	108
ELEKTRODE JESENICE	7.299	8.039	110
SUZ ¹	6.745	4.322	64
ODPAD PIVKA	165.544	181.949	110
RAVNE STEEL CENTER	5.738	6.809	119
DANKOR OSIJEK	22.402	24.554	110
NIRO WENDEN	3.329	3.499	105
SKUPAJ	510.769	546.585	107

Število zaposlenih

DRUŽBE SKUPINE SIJ	jan.–sep. 2011	jan.–sep. 2012	indeks
Zadnji dan v mesecu	3.327	3.222	97
Kumulativno povprečje	3.322	3.263	98

Prodaja gotovih proizvodov v EUR

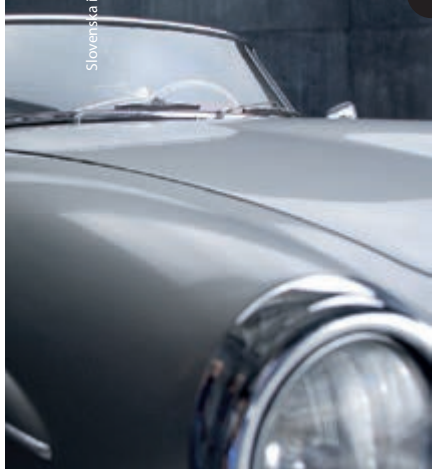
družba	jan.–sep. 2011	jan.–sep. 2012	indeks
ACRONI	360.160.799	350.162.968	97
METAL RAVNE	126.853.680	128.163.297	101
NOŽI RAVNE	12.143.627	12.784.496	105
ELEKTRODE JESENICE	12.300.091	13.784.312	112
SUZ	6.110.588	5.353.165	88
ZIP CENTER	1.920.736	2.001.491	104
SKUPAJ	519.489.521	512.249.729	99
ODPAD PIVKA	59.547.624	62.461.811	105
RAVNE STEEL CENTER	13.086.804	14.579.798	111
DANKOR OSIJEK	7.017.974	7.332.225	104
SERPA	4.906.826	5.463.941	111
IUENNA	10.629.235	-	-
KOPO INTERNATIONAL	29.956.659	33.793.490	113
ACRONI ITALIA **	4.648.594	3.263.049	70
ACRONI DEUTSCHLAND	423.000	377.500	89
NIRO WENDEN	18.511.376	16.726.426	90
SIDERTOCE	10.390.923	10.102.073	97
GRIFFON & ROMANO GROUP *	35.253.862	30.964.473	88
SMG EDELSTAHL	3.470.685	2.604.687	75
SIJ, D. D.	5.793.620	6.585.518	114
ŽELEZARNA JESENICE	7.950	5.755	72
ŽIČNA CELJE	2.427	2.220	91
SIJ Obdelava jekla	-	730.000	-
SKUPAJ OSTALE DRUŽBE	203.647.558	194.992.966	96
SKUPAJ VSE DRUŽBE *	723.137.079	707.242.695	98

* nekonsolidiran podatek

** Opravljen promet ACRONI ITALIA je v obdobju januar–september 2012 znašal 62,4 mio. €.

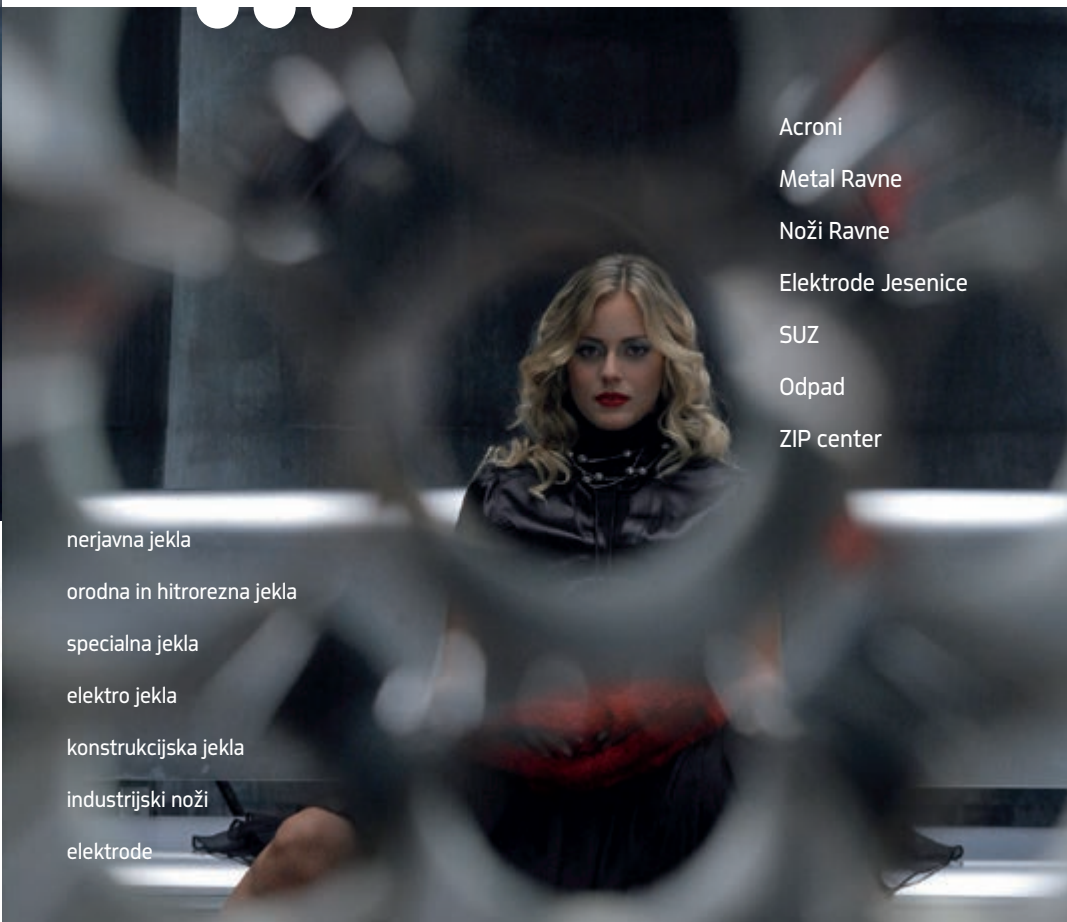
Slovenska Industrija Jekla, ul. d., Čebričeva 98, 1000 Ljubljana

V najboljših stvareh na svetu je tudi slovensko jeklo.

sij
skupina

Slovenska industrija jekla

- Acroni
- Metal Ravne
- Noži Ravne
- Elektrode Jesenice
- SUZ
- Odpad
- ZIP center

- nerjavna jekla
- orodna in hitrorezna jekla
- specialna jekla
- elektro jekla
- konstrukcijska jekla
- industrijski noži
- elektrode

besedilo dr. Anton Jaklič, direktor Kakovosti, razvoja in tehnologij, Acroni
fotografije Arhiv Acronija

KAKOVOST, PROCES NEPRETRGANEGA IZBOLJŠEVANJA

Mesec oktober je v Acroniju posvečen kakovosti. To seveda ne pomeni, da se kakovosti naših izdelkov posvečamo samo v tem mesecu, ampak je to proces, ki ga nepretrgoma izboljšujemo in izpopolnjujemo. Zato je prav, da tudi v našem SIJ-u temu področju namenimo nekaj vrstic.

Na kakovost izdelkov v prvi vrsti vpliva vsak posameznik, ki je s svojim delovnim procesom soudeležen v tehnološki verigi do končnega izdelka. Zato je naloga vsakega zaposlenega narediti vse, kar je v njegovi moči, da je izdelek v njegovem procesu narejen po tehnološki specifikaciji in v skladu s končnimi zahtevami kupca.

Pri tem pa vedno ne gre vse gladko, saj se pri tako kompleksnih proizvodnih napravah in zahtevnih pogojih občasno soočamo tudi z izrednimi dogodki, okvarami naprav, zastoji – z razmerami, ki tehnološko niso idealne. Prav tu pa pridejo do izraza znanje in izkušnje operaterjev, ki omogočajo ustrezne odločitve, da so tudi v takšnih razmerah izdelki izdelani po tehnoloških zahtevah.

Ker so proizvodne zmogljivosti naprav velike, tehnološka pot pa dolga, je potrebna hitra reakcija, da že ob prvem zaznanem odstopanju na izdelkih kar najhitreje ukrepamo in preprečimo večjo škodo. Kakovost izdelkov nadzoruje tim razvojnih in industrijskih inženirjev, po potrebi pa so vključeni tudi sodelavci vzdrževanja.

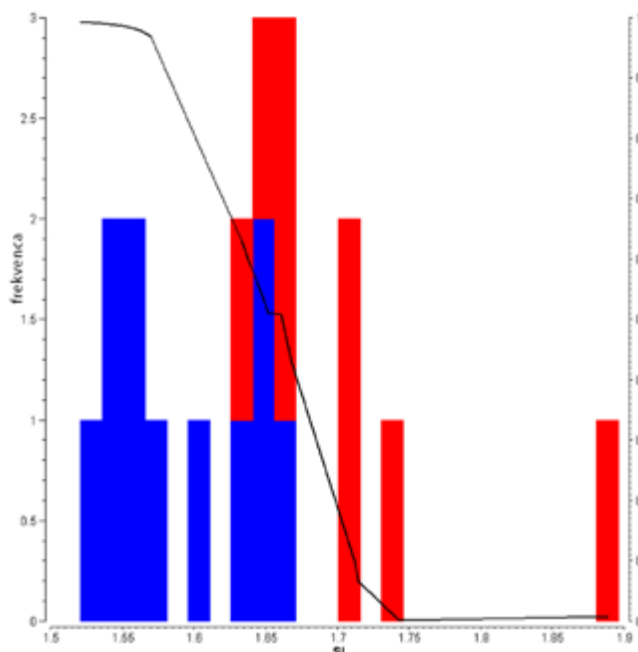
Za podporo pri odločanju in iskanju odstopanj smo razvili programsko opremo za spremljanje kakovosti izdelkov, ki omogoča, da vsak izdelek povežemo s proizvodnimi parametri po celotni tehnološki poti in tako ovrednotimo odstopanja.

Na podlagi primerjav med proizvodnimi parametri dobrih in slabih izdelkov skušamo določiti tiste, ki najbolj vplivajo na dolo-

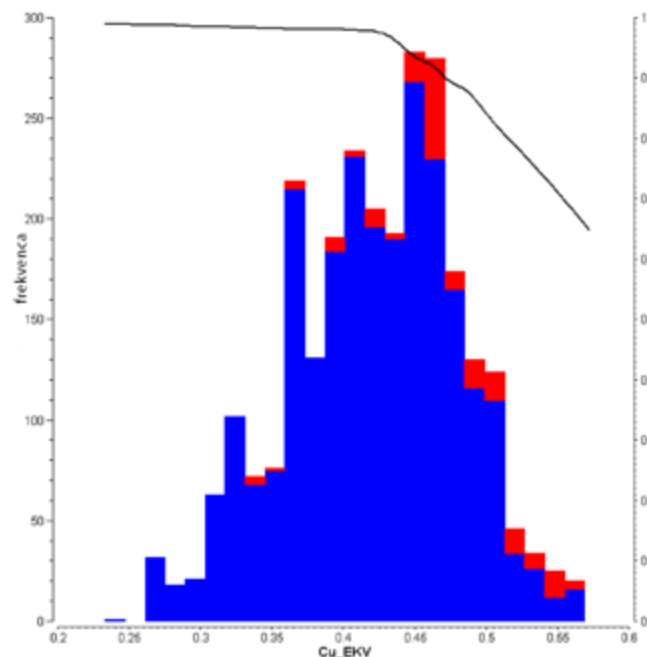
čeno vrsto napake. Ker pa je tako zajetih parametrov blizu tisoč, uporabljamo orodja, ki sama izluščijo najbolj vplivne za določeno vrsto napake. Naloga razvojnih in industrijskih inženirjev pa je, da poiščejo teoretično razlago za predlagane vplivne parametre. Tako izboljšujemo našo tehnologijo, ki jo zato lahko predpišemo v ustrežnejših mejah, kar zagotavlja stabilnejši proizvodni proces.

Ta pristop nam omogoča, da lahko ukrepamo hitro in na pravem mestu. V nekaterih primerih pa že lahko delujemo preventivno in napovedujemo napake na izdelkih. To nam omogoča vnaprejšnje ustrezno ukrepanje in preprečevanje večjega števila napak na izdelkih. ●

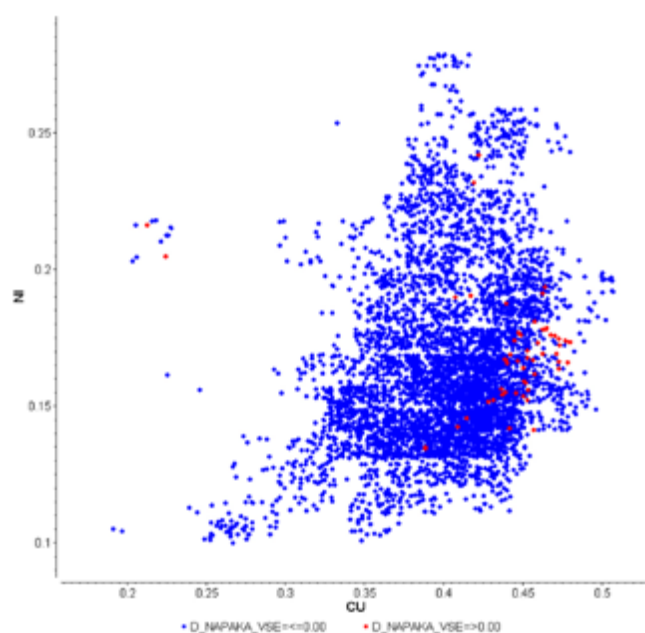
PRIMERI USPEŠNE UPORABE OPISANEGA PRISTOPA:

● Vpliv Si na površinske napake pri ognjeodpornem nerjavnem jeklu Acroni 4841 (modra – šarže brez napak, rdeča – šarže z napakami, črna krivulja – verjetnost za dobre izdelke)

● Vpliv Cu_EKV (bakrov ekvivalent) na površinske napake pri konstrukcijskih jeklih (modra – šarže brez napak, rdeča – šarže z napakami, črna krivulja – verjetnost za dobre izdelke)

● Vpliv Cu in Ni na površinske napake pri konstrukcijskih jeklih (modra – šarže brez napak, rdeča – šarže z napakami)

KAKO MODRA JE SPET NAŠA REKA!

XLMS • RD BORGIS

Z UVAJANJEM NOVIH TEHNOLOGIJ IN IZGRADNJO ZAPRTIH HLADILNIH SISTEMOV ODPRAVLJAMO ŠKODLJIVE VPLIVE, KI SO JIH V NAŠEM OKOLJU ZAPUSTILI PREDHODNIKI. OHRANJAMO ZA VNUKE, KAR SO NAŠI DEDI DOBILI OD SVOJIH DEDOV - ZELENO DOLINO IN MODRO REKO.

SVOJO SKRIB ZA OKOLJE VSAK DAN POTRJUJEMO:

- z zmanjševanjem in nadzorom izpustov v zrak, vodo in zemljo,
- z zniževanjem porabe energentov,
- z vlaganjem v čisto tehnologijo in znanje,
- s predelavo odpadnega železa v kakovostna jekla,
- s spoštovanjem zakonskih meril in standardov kakovosti (ISO 9001, 14001),
- z zavestnim sprejemanjem okoljevarstvenih vrednot in seznanjanjem javnosti o okoljevarstvenih ukrepih.

ACRONI

4270 Jesenice
Cesta Borisa Kidriča 44
Slovenija
E-pošta: uprava@acroni.si
www.acroni.si

sij
skupina Slovenska industrija jekla

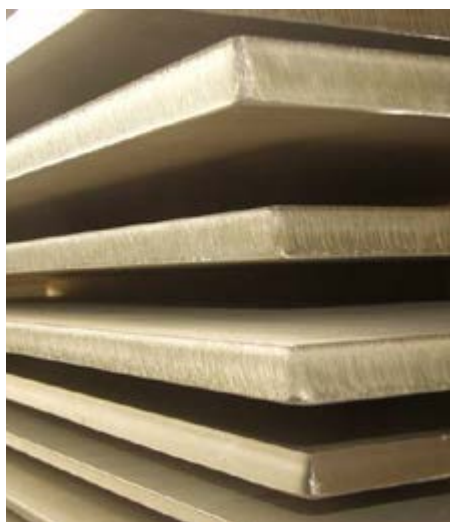

USPEŠNO RAZVILI NOVO LEGIRANO KOTLOVSKO PLOČEVINO

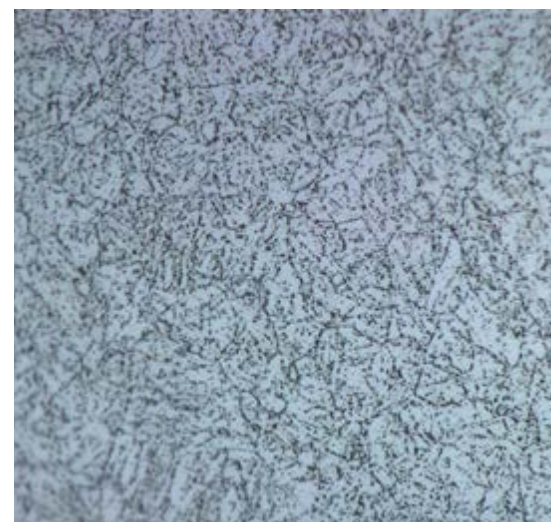
Leta 2010 je podjetje Acroni za indijskega kupca začelo razvijati legirane kotlovske pločevine, katerih okvirne kemične sestave, dobavna stanja in mehanske lastnosti določa ameriški standard ASME SA 387. Konec septembra letos je bila šarža jekla SA387 Gr91 že uspešno ulita.

▲ Odžlindranje taline

▲ Debela pločevina

▲ Mikrostruktura pločevine SA387
grade 91 v dobavnem stanju

Vsa ta jekla so legirana s kromom in z molibdenom. Krom zagotavlja dobro korozijsko obstojnost in izboljšuje trdnost pri povišanih temperaturah, molibden pa obstojnost proti lezenju pri povišanih temperaturah. Jekla so razdeljena v grade, iz katerih lahko razberemo vsebnost kroma (npr. Grade 11 ima en odstotek kroma, Grade 5 pa pet odstotkov kroma ...).

Konec septembra letos je bila izdelana poskusna šarža najzahtevnejšega oziroma najbolj legiranega jekla v skupini teh jekel, to je SA387 Grade 91. To jeklo ima majhen delež ogljika, legirano pa je z devetimi odstotki kroma, enim odstotkom molibdena, poleg tega pa še z vanadijem, niobijem in dušikom. Obstojno je do delovne temperature do 600 °C in do tlakov približno 270 barov. Poleg tega je uporabno tudi v kislih medijih.

Delež nekovinskih vključkov v jeklu mora biti minimalen. Po mikrostrukturi je to jeklo martenzitno (popuščeni martenzit) z drobnimi precipitati (Cr, Fe, Mo) karbidov ter po osnovi razpršenih Nb/V karbonitridov, ki material še dodatno utrjujejo. Pri predpisovanju kemične analize je treba določiti optimalno

vsebnost vanadija in niobija ter dušika, kajti le tako v končni plošči po ustrezni toplotni obdelavi dobimo optimalno razporeditev in velikost precipitativov teh dveh elementov ter s tem tudi predpisane mehanske lastnosti materiala.

Z angažiranjem komercialistov pri koordiniranju zahtev kupca in proizvodnih možnosti Acronija, vključenostjo logistike pri umestitvi razvojne šarže v proizvodni proces ter predvsem z izkušnostjo in znanjem ter izjemno dobrim sodelovanjem tehnologov Acronijevih obratov Jeklarna, Vroča valjarna in Predelava debele pločevine ter razvojnih inženirjev Razvojnega centra Jesenice (RCJ) je bila, kot že omenjeno, konec septembra uspešno ulita šarža jekla SA387 Gr91. Določeni so bili pogoji izdelave in ulivanja šarže, ogrevanja za valjanje, valjanja in ohlajanja po valjanju ter temperature in časi toplotnih obdelav. Za zdaj so bili zvaljani trije slabi – poskusna količina za testiranje materiala pri kupcu. Šest plošč debeline 40 mm je bilo toplotno obdelano z normalizacijo in s popuščanjem. Mehanske lastnosti vseh plošč so bile v okviru s standardom predpisanih vrednosti. ●

besedilo Ivan Vušnik, vodja Mehanske obdelave Kovačnice, Metal Ravne
fotografiji arhiv Metala Ravne

KAKOVOSTNEJŠE LUŠČENJE Z NOVIM LUŠČILNIM STROJEM

Leta 2010 smo v Mehanski obdelavi Kovačnice dobili zeleno luč za nabavo novega luščilnega stroja, ki bi zamenjal star luščilni stroj Kieserling WDSN 6 iz leta 1963. Med različnimi proizvajalci smo se odločili za podjetje EJP iz Baesweilerja v Nemčiji.

Novi luščilni stroj EJP HS 85-220, ki je trenutno v fazi inštaliranja, je za nas velika pridobitev. Prvenstveno je namenjen luščanju palic, ki jih skujemo na kovaškem stroju GFM, omogočal pa bo seveda tudi luščanje vseh drugih okroglih profilov dimenzije med $\varnothing 85$ in $\varnothing 225$ mm.

Ker se je med potekom projekta spremenila lokacija postavitve novega stroja, smo morali izdelati tudi nekaj novih komponent, nekatere zadeve pa spremeniti. Pri tem so sodelovali:

- ▶ Serpa s projektiranjem in z izdelavo nove vhodne valjčnice, transporterja ostružkov, nalagalne in odlagalne mize ter nadstreška nad kontejnerji ostružkov;
- ▶ vzdrževalci Metala Ravne z izdelavo ustreznih temeljev in izvedbo vseh dodatnih elektro del, ki po prvotnem projektu niso bila predvidena;
- ▶ Tribotim z izvedbo centralnega hladilnega sistema za hlajenje orodja.

Z zagonom novega luščilnega stroja EJP HS 85-220 predvidoma konec oktobra 2012 bomo v Mehanski obdelavi Kovačnice pridobili stroj, ki nam bo zagotavljal:

- ▶ nemoteno proizvodnjo,
- ▶ povečanje zmogljivosti,
- ▶ doseganje hrapavosti površine $Ra \leq 4,0$ mm,
- ▶ tolerance h 10 ($\varnothing 80$ –160 mm) in h 11 ($\varnothing 160$ –210 mm),
- ▶ manjše stroške vzdrževanja,
- ▶ prehod s triizmenskega na dvoizmensko delo (na luščilnem stroju).

Že v tem trenutku, ko stroj še pripravljamo za končni prevzem in redno proizvodnjo, pa lahko rečem, da bo mehansko proizvodnjo v Kovačnici dvignil na novo, kakovostnejšo raven, nam pa olajšal delo. Naša odločitev je bila dobra. ●

▶ V času zagona je skrben nadzor nad delovanjem stroja še kako pomemben.

▶ Delovno okolje novega luščilnega stroja

Z LASTNIM ZNANJEM RAZVILI SIMULATOR BRUSILNEGA STROJA

Največji izziv pri zagotavljanju zanesljivosti delovanja brusilnega stroja vročih slabov je vreteno glavnega brusnega koluta. To je del stroja, ki prenaša moč iz elektromotorja na brusni kolot, na njem je nameščen tudi brusni kolot. Ker smo se servisiranja vreten lotili skupaj s kooperantom in tudi v lastni izvedbi, smo nujno potrebovali napravo, kjer bi vretena pred vgradnjo testirali. Testiranje »v živo« na stroju je namreč zelo tvegano, drago in zahtevno.

Testiranje na obstoječi proizvodni brusilni napravi je povezano z dvema velikima tveganjema:

- ▶ vreteno v primeru, da je z njim kaj narobe, lahko takoj uničimo, saj je moč pogonskega motorja na stroju zelo velika – 630 kW;
- ▶ v primeru, da bi se med testiranjem na stroju pojavile težave, bi se demontaža in popravilo prištela k že tako dolgemu izpadu proizvodnje zaradi menjave vretena.

V vretenu sta nameščeni dve osi pod kotom 90 stopinj, in sicer motorska os in os, na kateri je nameščen kolot. Vsaka od osi je vpeta v dva ležaja, v katerih se meri temperatura. Težava nastane takrat, ko temperatura na določenem ležaju naraste preko dovoljene vrednosti, v večini primerov na sprednjem

ležaju osi brusnega koluta. Razlog za naraščanje temperature je v mazanju ležajev ali pa v mehanski poškodbi ležaja. Zaradi omenjenih težav smo se odločili, da izdelamo simulator brusilnega stroja oziroma testno napravo za preizkušanje delovanja vretena.

Sklopi testne naprave so nosilna konstrukcija z elektromotorjem, mazilni agregat za mazanje zobnika, omarica s pnevmatskima črpalkama in rezervoarjem olja ter omarica z razvodnikom mazanja ležajev, v katero je vgrajen programabilni logični krmilnik (PLC) za krmiljenje celotnega sistema.

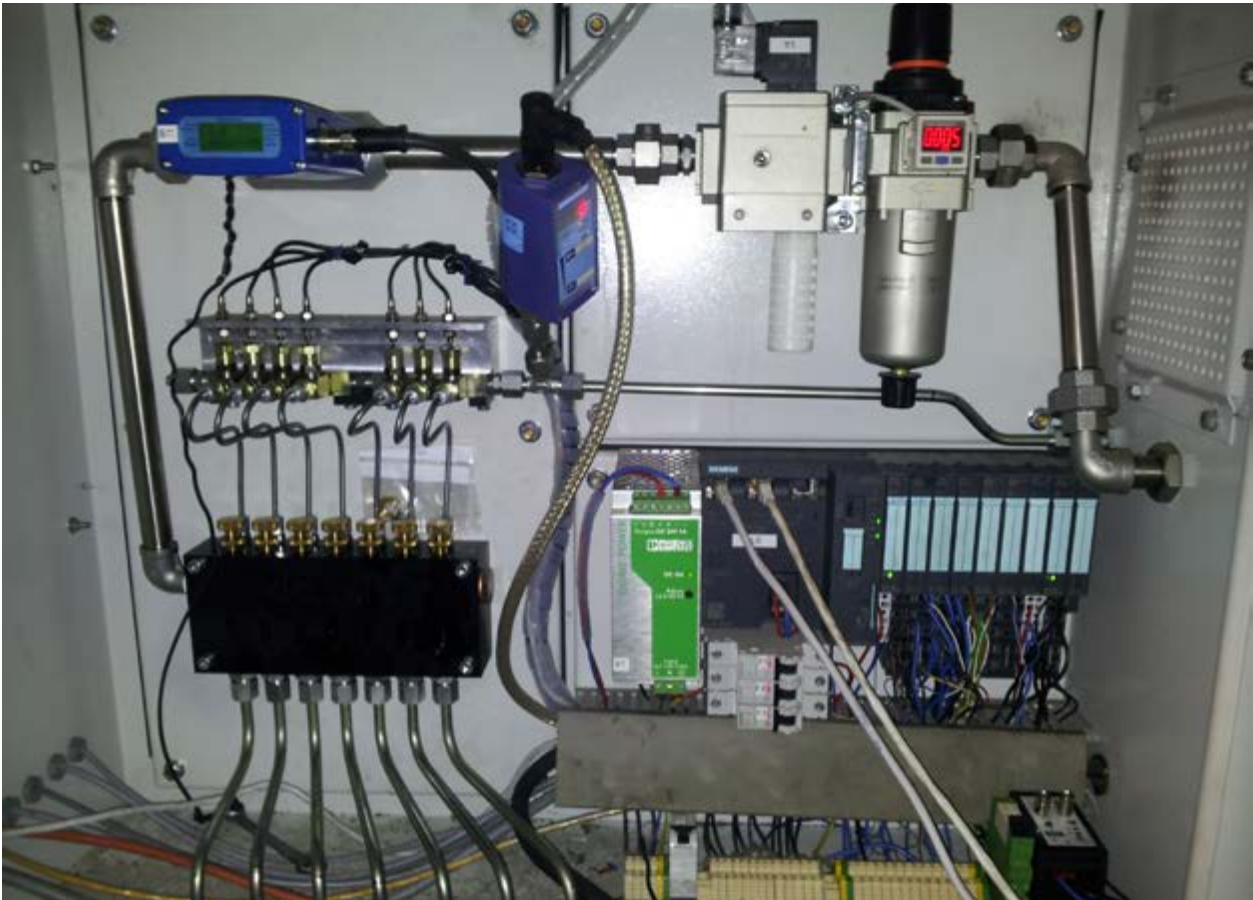
Nosilna konstrukcija je zgrajena iz pritrdilne plošče, na katero je pritrjeno vreteno. Plošča in z njo vreteno se lahko premikata, tako da je možno nastavljati kot vretena, podobno kot

▶ Operater naprave med testiranjem s prenosnim računalnikom

▶ Vreteno na nosilni konstrukciji

▲ Omarica z razvodnikom za mazanje ležajev in PLC-jem

se kot spreminja med brušenjem na brusilnem stroju. Kot vretena je pomemben zaradi pretakanja olja v vretenu, saj se pri različnih kotih nivo olja spreminja in vpliva na trenje v ležajih.

Mazanje vretena je sestavljeno iz dveh sistemov. Prvi sistem je namenjen mazanju zobnikov. Vsebuje rezervoar za olje, črpalko za dovod olja v vreteno in sesalno črpalko za transport olja iz vretena v rezervoar. Pretok omenjenih črpalk je nastavljen na šest litrov na minuto, ker pri preveliki količini olja pride do pregrevanja vretena. Krmiljenje sistema smo izvedli s pomočjo relejne logike, tako da sistem deluje samostojno in se ga lahko koristi tudi za mazanje drugih naprav.

Drugi sistem je namenjen mazanju ležajev. Vsebuje omaro s pnevmatskima črpalkama in rezervoarjem ter omaro z razvodnikom za sedem mazilnih mest, v njej je tudi vgrajen PLC. Ta sistem deluje po principu zrak-olje, kar pomeni, da v ležaje ves čas piha zrak, olje pa se dodaja periodično. Perioda dodajanja olja je ključna pri obvladovanju temperatur ležajev, saj preveč ali premalo olja v ležaju pomeni povišano temperaturo ležaja in s tem uničenje le-tega.

Krmilni sistem za mazanje ležajev, nadzor temperatur ležajev, obratov in vibracij vretena smo razvili z lastnim znanjem. Krmilnik oziroma PLC smo izbrali od proizvajalca Siemens, in sicer serijo S7 300. Uporabili smo vse potrebne vhodno-izhodne module, kot so digitalni vhodni in izhodni moduli, hitroštevni modul za nadzor obratov in analogne vhodne module za nadzor temperatur in vibracij. Izdelali smo vezalne načrte

oziroma električno dokumentacijo s pomočjo programske opreme E-plan. Vezavo električnih omar so izvedli električarji iz oddelka Vzdrževanje Jeklarne.

Program za krmiljenje mazilnega sistema in nadzor vretena smo razvili povsem na novo. Napisan je v programskem okolju za programiranje Simensovih PLC-jev in se imenuje Step7. Sistem krmili črpalke in ventile za zrak ter olje. Prav tako avtomatsko generira napake na mazilnih mestih, napake pri meritvah tlakov ali pretokov.

Za nadzor delovanja smo sistemu dodali brezžično dostopno točko in jo povezali s prenosnim računalnikom industrijske izvedbe z zaslonom na dotik. Procesna avtomatika je izdelala aplikacijo (scado), s katero krmilimo napravo, nadzorujemo temperature ležajev, vibracije in obrate vretena. Vsi zajeti podatki se beležijo za daljše časovno obdobje in se prikazujejo kot trendi na zaslonu prenosnega računalnika.

Zapisovanje podatkov je pri testni napravi bistvenega pomena, saj po končanem testiranju podatke primerjamo z referenčnimi vrednostmi ter ocenimo obrabljenost vretena. Ključnega pomena je tudi optimizacija delovanja mazanja. Tako na testnem mestu spreminjamo parametre mazanja ter spremljamo odziv temperatur v ležajih.

Po do sedaj zbranih podatkih lahko rečemo, da se mazilni sistem na testnem mestu obnese bolje kot mazilni sistem na brusilnem stroju, zato bomo ob generalnem remontu sistema zamenjali. ●

10. EVROPSKA ELEKTROJEKLARSKA KONFERENCA V GRADCU

V avstrijskem Gradcu je bila med 25. in 28. septembrom že 10. Evropska jeklarska konferenca o elektro jeklu. Udeležili smo se je tudi predstavniki Metala Ravne.

▲ Utrinek s predavanj

▲ Srečanje Stanka Petovarja s Herbertom Fohringerjem, direktorjem Marienhütte Graz, ter Bertholdom Langerjem, direktorjem podjetja Kerasil Krems

▲ Diskusija s predstavnikom podjetja Siemens VAI Michaelom Huckom o projektu posodobitve UHP-peči

Na njej je bilo okoli 400 udeležencev iz vsega sveta, poleg predavanj v treh sekcijah so večja podjetja, ki proizvajajo opremo za elektro jeklarne, v razstavnih kotičkih predstavljale tudi svoje novosti. Poudarek je bil na stroških – povečanje produktivnosti, znižanje specifičnih stroškov, odnos do ekologije, eno predavanje je bilo tudi o varnosti pri delu. Na svetu je na leto v elektroobločnih pečeh izdelana tretjina vsega jekla oziroma približno 442 milijonov ton.

Nekaj poudarkov:

- ▶ Peči dosegajo ekstreme – največja peč je od Daniellija, 420-tonska v podjetju Tokyo Steel, njena produktivnost dosega 350 t/h.
- ▶ Voestalpine Edelmetall GmbH skupina, kamor poleg Böhlerja Kapfenberg spadajo še Uddeholm, Buderus in Villares, razvija čista jekla, prizadeva si za stabilni proces za konstantno kakovost, znižanje stroškov vključno s specifično porabo električne energije, ekologijo in varnost zaposlenih, sistemski pristop do vzdrževanja in povečanega preventivnega vzdrževanja.
- ▶ Villares Metals je v zadnjih letih razvil sisteme ISO, pri OHSAS 18001 se kot mi ukvarjajo z metodo 5 x zakaj, dvigom varnostne kulture.
- ▶ Siemens VAI Metals Technologie veliko svojih peči v obratovanju predeluje za odpravo pomanjkljivosti ter povečanje produktivnosti, kot so npr. posodobitev lonca peči, optimizacija košar za vložek glede na premer peči, povečanje moči z

močnejšim trafom ter dodatnimi oksi gorilci, obnova elektrodnih ročic in elektrodne regulacije, roboti za merjenje temperature ali jemanje vzorcev, prebod brez žindre za povečanje čistosti jekla (delo z ostankom taline v UHP-peči) ... sistemi predgrevanja vložka. Tako so skozi razvoj EOP zmanjšali porabo električne energije do osem odstotkov, OVM do osem, stroške dela do deset in stroške vzdrževanja do 12 odstotkov.

- ▶ Voestalpine AG je z Univerzo v Gradcu prikazal trend ekoloških stroškov – taksa za CO₂ naj bi se do leta 2020 povečala na 15 do 25 €/t oziroma do leta 2050 na 310 €/t, emisije bi se leta 2050 morale znižati na 20 odstotkov dejanskih v letu 1990. Pri stroških energije napovedujejo strmo povečanje cen nafte in zemeljskega plina ter manjše za električno energijo.
- ▶ Predstavljena sta bila dva koncepta peči s predgrevanjem vložka z dimnimi plini, to je šaržno dodajanje ogretega vložka oziroma kontinuirano dodajanje in s tem zmanjšanje specifičnih porab električne energije.
- ▶ Predstavniki Breitenfelda in Tehniške fakultete v Gradcu so predstavili projekt kompenzacije flikerja v Breitenfeldu. Iz prikazanih podatkov je razvidno, da so dosegli soglasje z vsemi strankami in zadovoljstvo teh z naložbo, s katero pa imajo še vedno zelo visok fliker.

Ob zaključku konference je bil organiziran še ogled jeklarn – tudi Metala Ravne in Acronija. ●

besedilo Blaž Jasnič, asistent glavnega direktorja za vročo predelavo, Acroni
fotografije Boštjan Ilenič, Acroni

GOSTILI SMO UDELEŽENCE 10. EVROPSKE ELEKTROJEKLARSKE KONFERENCE

28. septembra letos smo v Acroniju gostili udeležence že 10. Evropske elektrojeklarske konference, ki se je odvijala v bližnjem Gradcu in ki se je udeležilo preko 430 strokovnjakov. V Acroni jih je prispelo okoli 30, različnih specializacij in profilov.

Ker so to, kot že ime pove, »jeklarji«, je bil tudi obisk namenjen ogledu Jeklarne. Glavni direktor Slavko Kanalec je gostom najprej predstavil Acroni, sledil je ogled. Glede na množičnost, specializiranost in namen smo obiskovalce pričakali ustrezno pripravljene, saj je bil prav iz vsakega oddelka Jeklarne prisoten vsaj po en industrijski inženir (tehnolog). Ogled je minil v sproščnem vzdušju. V manjših skupinah smo si izmenjali različne poglede na aktualne stvari, kot so problematika kakovosti vložka, substituti, razni proizvodni podatki o porabah, časih in potrošnji, ognjevzdorni materiali, problematika kakovosti in razmišljanja o prihodnosti predvsem glede izkoriščanja odvečne energije in ohranjanja okolja ter varnosti pri delu. To so bile tudi glavne teme konference. Zaključimo lahko, da se srečujemo z zelo podobnimi izzivi, ki

pa jih vsakdo razvršča po lastni prioriteti, nekoliko vezano tudi na geografsko področje. Lahko bi rekli, da to ni bil klasičen obisk z ogledom obrata, ampak druženje in izmenjava informacij.

Družili in pogovarjali smo se tudi v popoldanskih urah, ko smo obiskovalce z ogledom stalne etnološke razstave v Kasarni na Stari Savi z rekonstrukcijo delavskega stanovanja iz tridesetih in štiridesetih let dvajsetega stoletja spomnili, kakšna sta bila bivalna kultura in način življenja železarskih družin v nekdanjem jeseniškem delavskem naselju, kasneje pa smo jih še z ogledom razstave v Ruardovi graščini seznanili z zgodovino železarstva.

Kot se je srečanje začelo, tako se je tudi sklenilo. Polno optimizma, pričakovanj in dobrih želja za prihodnost in z besedo SREČNO. ●

OBISK IME RWTH AACHEN V METALU RAVNE

Konec meseca kimavca so Metal Ravne obiskali zaposleni in študentje na IME (katedra za procesno metalurgijo in reciklažo kovin) z Univerze RWTH Aachen. Univerza je med najbolj priznanimi v Nemčiji in med vodilnimi na področju razvoja in raziskav v naravoslovju in tehniki, kjer metalurgija ni izjema. O odlični opremljenosti laboratorijev na oddelku za metalurgijo in inženiring materialov smo se prepričali med ogledom v okviru konference ICRF 2012.

▲ Mladi obiskovalci s predstavniki Metala Ravne

▲ Prof. Bernd Friedrich v zanimivem pogovoru z direktorjem proizvodnje Metala Ravne Alojzom Buhvaldom in vodjo razvoja v Metalu Ravne mag. Tatjano Večko Pirtovšek

Zaposleni na IME vsako leto izvedejo ekskurzijo s študenti po podjetjih, ki se ukvarjajo z vakuumsko metalurgijo, pretaljevanjem, reciklažo ali hidrometalurgijo. Med desetimi podjetji v Sloveniji in Avstriji so letos izbrali tudi Metal Ravne. Pri nas so bili osredotočeni predvsem na električno pretaljevanje pod žlindro, saj mu na inštitutu posvečajo veliko pozornosti na laboratorijski konvencionalni EPŽ-peči in EPŽ-peči v zaščitni atmosferi z možnostjo nastavljanja pritiska (PERS).

Po pozdravnemu nagovoru jim je direktor proizvodnje Alojz Buhvald predstavil Metal Ravne in skupino SIJ – Slovenska industrija jekla. Vodja razvoja mag. Tatjana Večko Pirtovšek je

predstavila raziskovalno dejavnost Metala Ravne, čemur sta sledila splošna debata in ogled proizvodnje glede na tok materiala v proizvodnji. Najprej smo si ogledali topilnico in ulivališče. Sledili so kratka predstavitev zgodovine električnega pretaljevanja pod žlindro na Ravnah, ogled EPŽ-peči in njihovih značilnosti ter predstavitev zmožnosti, ki nam jih ponujajo EPŽ-peči. Poudarek je bil na EPŽ3-peči, ki je naša zadnja pridobitev in omogoča pretaljevanje v zaščitni atmosferi. Za konec smo si ogledali še kovačnico težkih odkovkov, kjer je bil predvsem za študente zanimiv prikaz preoblikovalnega procesa. ●

besedilo mag. Alojz Rozman, vodja tehnološkega oddelka Jeklarskega programa, Metal Ravne
fotografija Arhiv Naravoslovnotehniške fakultete v Ljubljani

16. SEMINAR O PROCESNI METALURGIJI JEKLA

V Fiesi je 21. septembra potekal 16. seminar o procesni metalurgiji jekla. Srečanje je bilo letos mednarodno, saj so se ga poleg predstavnikov slovenskih jeklarn in spremljajočih podjetij ter predstavnikov univerze in inštituta udeležili tudi predstavniki podjetij TU Clausthal, Saarlöhle Völklingen, Dillinger Hütte, Evropske patentne pisarne iz Münchna in inštituta za raziskavo jeklarskih surovin SGA Liebherr.

Seminar, ki ga je uspešno pripravil organizacijski odbor pod vodstvom prof. dr. Jakoba Lamuta, je bil letos posvečen dobremu sodelovanju med Oddelkom za materiale in metalurgijo Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani in Tehniško univerzo Clausthal na področju procesne metalurgije

proizvodnje jekla, ki ima že zelo dolgo tradicijo in pozitivne učinke. Sem lahko prištejemo odlično izmenjavo diplomantov in doktorandov med omenjenima fakultetama. Uspešnega sodelovanja se nadejamo tudi v prihodnje. ●

▲ Udeleženci seminarja o procesni metalurgiji jekla v Fiesi

besedilo Andrej Košir, prodajni menedžer, SUZ
fotografija Andrej Košir, SUZ

SEJEM AUTOMECHANIKA – FRANKFURT AM MAIN 2012

V Frankfurtu je med 11. in 16. septembrom potekal sejem Automechanika, ki ga pripravijo vsako drugo leto in velja za največji tovrstni sejem v Evropi.

Sejem je za nas zanimiv, ker se tam predstavljajo vsi pomembnejši akterji v avtomobilski industriji, prav tako je bil namen našega obiska preveriti, ali obstaja interes za sodelovanje z novimi kupci, in seveda navezati prve kontakte s potencialnimi kupci naših jekel. Na letošnjem sejmu se je predstavilo 4.593 razstavljalcev iz 74 držav, kar je rekordno število. Opazen je bil tudi velik delež udeležencev iz Indije in Kitajske. Po ocenah organizatorjev je sejem obiskalo 148.000 obiskovalcev iz 174 držav.

Sejem je bil razdeljen na pet večjih sklopov. Za nas je bil najpomembnejši del, kjer so se predstavljali proizvajalci komponent ter proizvajalci nadomestnih delov. V družbi SUZ že

vrsto let odlično sodelujemo z mnogimi slovenskimi podjetji v avtomobilski industriji, poleg tega je naš cilj prodreti tudi na tuje trge. Na sejmu smo opravili številne razgovore z različnimi proizvajalci, ki v svojem proizvodnem procesu uporabljajo palična jekla. V primeru konkurenčne ponudbe z naše strani obstaja interes po sodelovanju.

Po končanem obisku sejma so bile opravljene tudi nadaljnje prodajne aktivnosti, in sicer smo na elektronske naslove potencialnih kupcev poslali predstavitev našega proizvodnega programa. Upamo in pričakujemo, da te aktivnosti vodijo v nova sodelovanja in da bomo preko testnih količin uspeli pridobiti nove posle. ●

besedilo Janka Noč, tržna analitičarka, Marketing, Acroni
vir WSA, Short Range Outlook

NAPOVED POTROŠNJE JEKLA

Svetovno združenje proizvajalcev jekla (WSA) je sredi oktobra objavilo napoved potrošnje jekla za leti 2012 in 2013. Napoved predvideva nižjo rast, kot je bila objavljena aprila letos. Letos se bo potrošnja po napovedih povečala za 2,1 odstotka, na 1,409 milijarde ton, leta 2013 pa za 3,2 odstotka, na 1,455 milijarde ton. Glavna razloga za znižanje napovedi sta negotovost glede dolžniške krize v evro območju in večja upočasnitev kitajske gospodarske rasti, kot so napovedovali spomladi. Indeksi poslovnega zaupanja v vseh državah dosegajo minimalne vrednosti, posledično pa upada gospodarska aktivnost.

Regionalno gledano, bo rast potrošnje jekla zelo različna. Delež držav v razvoju v skupni potrošnji jekla, ki je leta 2007 znašal približno 60 odstotkov, se bo leta 2013 povečal na 72,4 odstotka.

Kitajska je največji svetovni porabnik jekla in motor rasti v Aziji in svetu. Gospodarska in finančna kriza vse bolj vpliva tudi na razmere na Kitajskem in rast potrošnje v letošnjem in prihodnjem letu bo opazno nižja kot v preteklih letih. Kitajska se vse bolj sooča z gospodarskimi težavami. Vladna prizadevanja gredo v smeri povečanja potrošnje. Po napovedih naj bi se potrošnja jekla letos povečala »samo« za 2,5 odstotka, na 640 milijonov ton, prihodnje leto pa za 3 odstotke, na 659 milijonov ton. Upočasnila se bo tudi indijska potrošnja jekla, rast bo letos in prihodnje leto približno 5-odstotna. Letos bo potrošnja znašala 73,6 milijona ton, prihodnje leto pa 77,3 milijona ton.

V EU (27) se bo potrošnja letos zmanjšala za 5,6 odstotka, v letu 2013 pa je napovedana 2,4-odstotna rast. Motor rasti ostaja Nemčija, čeprav se bo letos njena potrošnja zmanjšala za 4,7 odstotka. Negativno rast bosta letos imeli tudi Italija (-12 odstotkov) in Španija (-11,9 odstotka). Rast v drugih evropskih državah in državah bivše Sovjetske zveze bo večja od povprečne svetovne rasti. Japonsko rast zavira močan jen, zato se zmanjšuje izvoz. Letos

bo rast potrošnje znašala 2,2 odstotka, v prihodnjem letu pa naj bi sledil 3-odstoten upad potrošnje. Potrošnja v Nafti se bo letos povečala za 7,5 odstotka, v prihodnjem letu pa za 3,6 odstotka, na 135 milijonov ton.

Potrošnja jekla v državah skupine BRIK (Brazilija, Rusija, Indija in Kitajska) se bo letos povečala za 2,7 odstotka, na 780 milijonov ton, prihodnje leto pa za 3,3 odstotka, na 806 milijonov ton. Rast v državah Bližnjega vzhoda in severne Afrike (skupina MENA) bo letos dosegla 5 odstotkov, v prihodnjem letu pa se bo rast po napovedih povečala za 6,7 odstotka, na 67 milijonov ton. Rast v teh državah je predvsem posledica ambicioznih naložb, ki so načrtovane predvsem v proizvodnji nafte in zemeljskega plina ter v okviru infrastrukturnih projektov.

Do konca leta 2012 bodo proizvajalci v Evropi, ZDA in Aziji uspeli dvigniti samo cene nerjavnih jekel, kar je posledica višjih cen niklja. Drugi izdelki iz jekla se cenijo zaradi zniževanja cen jeklenega odpadka in železove rude, ki sta osnovni surovini za proizvodnjo jekla. Pričakujemo lahko, da bo proti koncu leta prišlo do znižanja zalog. Če se bodo zaloge znižale pod raven tako imenovanih normalnih zalog, potem bodo proizvajalci v prvem četrtletju prihodnjega leta imeli vsaj minimalno osnovo oziroma razlog, da se cenovni trendi v začetku leta 2013 obrnejo v pozitivno smer. ●

besedilo Janka Noč, tržna analitičarka, Marketing, Acroni
vir Steel Business Briefing Insights, 171, 17. 10. 2012, Metalprices, SBB

EVROPA – PRESEŽNE ZMOGLJIVOSTI ZA PROIZVODNJO JEKLA?

Podatki Euroferja kažejo, da so evropske zmogljivosti za proizvodnjo jekla letos za 45 milijonov ton večje od povpraševanja. Večina evropskih proizvajalcev jekla zdaj proizvaja znatno manj, kot omogočajo proizvodne kapacitete. Povprečna izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti se giblje med 70 in 85 odstotkov. Precej proizvajalcev ima zasedenost manjšo od 60 odstotkov. Na drugi strani so proizvajalci s skoraj 100-odstotno zasedenostjo kapacitet (Voestalpine, Acroni).

V letih od 2006 do 2008 je evropska proizvodnja jekla znašala približno 200 milijonov ton na leto. Proizvodnja, ki se je zaradi krize leta 2009 znižala na 140 milijonov ton, se v zadnjih letih povečuje, a je raven za 30 do 35 milijonov ton nižja od rekordnih nivojev pred gospodarsko krizo.

Vprašanje, ki deli analitike, je, ali bodo sedanje neizkoriščene zmogljivosti še kdaj potrebne. Eni ocenjujejo, da je sedanje neravnovesje prehodnega značaja. Na drugi strani pa posamezni proizvajalci jekla letos začasno zapirajo svoje obrate. Največji svetovni proizvajalec jekla ArcelorMittal je v Evropi začasno zaprl obrate s

približno 10 milijonov ton proizvodnih kapacitet. Tudi drugi proizvajalci (ThyssenKrupp, Riva, Rautaruukki, SSAB, Tata Steel Europe ...) načrtujejo zmanjšanje proizvodnje. Vprašanje je, za koliko in kdaj bodo to storili.

Rezultati poslovanja letos so bistveno slabši kot lani. Proizvajalci iščejo notranje rezerve in krčijo stroške proizvodnje. V pogojih upadanja povpraševanja po jeklu in zniževanja prodajnih cen jekla se nekateri proizvajalci jekla odločajo tudi za ukrep zniževanja števila zaposlenih. Največji evropski proizvajalec specialnih jekel SSAB Švedska je sredi oktobra presenetil z informacijo, da ima 450 presežnih delavcev in da razmišlja o skrajševanju delovnika.

Ne glede na dejstvo, kako posamezni proizvajalci jekla kratkoročno reagirajo na zmanjševanje povpraševanja po jeklu, je jasno, da bodo na srednji in dolgi rok morali vlagati še več sredstev v razvoj izdelkov z večjo dodano vrednostjo. Samo tako bodo lahko čim bolj zmanjšali rizike, ki izhajajo iz neravnovesja med ponudbo in povpraševanjem po jeklu. ●

besedilo Janka Noč, tržna analitičarka, Marketing, Acroni
vir World Steel Association, Metalprices, SBB

Glavni poudarki iz sveta jekla

- ▶ Svetovna proizvodnja surovega jekla je septembra 2012 znašala 124 milijonov ton, kar je enako kot septembra 2011. Tudi na mesečni ravni (primerjajoč letošnja september in avgust) ni bilo sprememb.
- ▶ Skupna proizvodnja v prvih devetih mesecih 2012 se je v primerjavi z enakim obdobjem lani povečala za 0,6 odstotka, na 1,15 milijarde ton.
- ▶ Izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti se je septembra povečala na 77,7 odstotka, kar je dobri dve odstotni točki več kot avgusta.
- ▶ Kitajska proizvodnja se je v primerjavi s septembrom 2011 povečala za 0,6 odstotka, indijska za 5,6 odstotka, ruska za 15,1 odstotka in turška za 1,9 odstotka. Nemška proizvodnja je bila manjša za 2,2 odstotka, italijanska za 7,8 odstotka, francoska in ameriška pa za 3 odstotke.
- ▶ Trend rasti cen niklja se je iz septembra prenesel v oktober. Povprečna cena niklja v prvih treh tednih oktobra se je povečala na 17.722 USD/t. V zadnjih dneh se cene umirjajo in gibljejo od 16.700 do 17.300 USD/t. Od začetka leta se je cena niklja znižala za 2.100 USD/t.
- ▶ Rast cen niklja se preko tako imenovanih doplačil za legure prenaša v končne cene izdelkov iz nerjavnih jekel, kar je za proizvajalce pozitivno.
- ▶ Cene jeklenega odpadka so se oktobra v primerjavi s septembrom znižale za 5–10 EUR/t. Posledično se znižujejo tudi cene debele pločevine in toplo valjanih trakov. Znižanje cen debele pločevine in toplo valjanih trakov znaša približno 10–20 EUR/t, kar je dvakrat več od znižanja cen jeklenega odpadka. Kupci pričakujejo nadaljnje znižanje cen končnih izdelkov iz jekla, zato naročajo sproti in manjše količine. Tudi trgovci in servisni centri so pri nakupih previdni in naročajo material za znanega kupca. Proces obnavljanja zalog se je skorajda ustavil. Glavni dejavnik pri odločitvi za nakup je cena. Veliki proizvajalci jekla kupcem odobravajo še dodatne komercialne ugodnosti (podaljševanje plačilnih rokov, popusti za velika naročila), kar že tako nizke cene še dodatno zniža. ●

besedilo Stane Jakelj, razvojni inženir za nerjavna jekla, Razvojni center Jesenice (RCJ)
fotografije Stane Jakelj, razvojni center Jesenice (RCJ), in Metka Šuštaršič, Acroni

ŽIVLJENJSKI CILJ: NAPREDOVATI V DOBREM

Naši lastniki že vrsto let ob poklicnem prazniku, dnevu metalurgov, nagrajujejo najboljše sodelavce v njihovih podjetjih v Rusiji. Z letošnjim letom je uprava skupine SIJ – Slovenska industrija jekla v imenu ruskega lastnika nagradila tudi Acronijeve najzaslužnejše sodelavce v letu 2011. To so sodelavci, ki po svojem delu, odnosu do podjetja in sodelavcev izstopajo iz povprečja:

- IGOR TRIPLAT BUNJEVAC, industrijski inženir, Predelava debele pločevine;
- METKA ŠUŠTARŠIČ, vodja Standardizacije, Kakovost, razvoj in tehnologije;
- BOŽIDAR ČERNE, inženir elektrotehnike 1, Vzdrževanje Vročne valjarne;
- MIHA ŠTEFELIN, operater kontiliva, Jeklarna.

Za vas smo se potrudili in jim zastavili nekaj zanimivih vprašanj, da jih v tej oktobrski številki SIJ-a поблиžje spoznamo in prepoznamo.

Obenem se zahvaljujemo vsem njihovim vodjem za utemeljitve in seveda direktorju Slavku Kanalcu za spodbudne besede.

SLAVKO KANALEC, GLAVNI DIREKTOR ACRONIJA

Naši uspehi izvirajo iz močnih in uspešnih timov. Zato včasih nenamerno prezremo ali premalo cenimo uspehe posameznikov. Na žalost pa se včasih tudi posamezniki s slabšimi rezultati skrivajo za dobrimi rezultati svojih sodelavcev. Prav zato smo se odločili za nominacijo naj sodelavcev, kajti s tem se jim želimo na simbolni način oddolžiti za trud in napore ter javno prikazati rezultate njihovega dela.

Bili ste izbrani za enega izmed najboljših sodelavcev v Acroniju. S svojim predanim delom in pozitivnim pristopom ste zaznamovali leto 2011. Kaj vam ta nagrada pomeni?

IGOR TRIPLAT BUNJEVAC: Nagrada mi v prvi vrsti pomeni potrditev, da so moja prizadevanja sodelavci in vodstvo podjetja opazili. Zelo pomembno je, da so bili edini pogoj dobri rezultati, ki so moje predlagatelje prepričali, da me imenujejo za to nagrado. Vsekakor mi nagrada potrjuje, da so bile moje odločitve pri delu prave, so dobra izhodišča za dobro delo v prihodnje in je lepa stimulacija za vložen trud.

METKA ŠUŠTARŠIČ: Nagrada se je pojavila čisto nepričakovano. Bila sem presenečena, nekoliko šokirana, vsekakor pa počaščena, da je nekdo v meni prepoznal zaslužno osebo za omenjeno nagrado. Že po naravi sem vedno pripravljena pomagati, prisluhniti, sodelovati in vzdrževati pozitivno vzdušje. Da so bila moja dejanja in trud tako opaženi pri sodelavcih in nadrejenih, me resnično veseli in nagrada je le še en dokaz za to. Hkrati pa je to tudi motivacija, da bo v moje delo v prihodnje vključenega še več truda pri novih zaupanih nalogah ter posluha do sodelavcev, saj brez njih te nagrade ne bi bilo.

BOŽIDAR ČERNE: Nagrada mi pomeni veliko čast, obenem pa me veseli, da moje delo in način pristopa k delu nista ostala ne-

opažena. Še naprej se bom trudil, da bom pomagal pri odpravljanju najtežjih napak s področja regulacij naših procesnih linij.

MIHA ŠTEFELIN: Nagrado pojmem za velik dosežek in jo doživljam kot pohvalo za dobro opravljeno delo. Vesel sem, da je moj predlagatelj opazil moj pristop in voljo do kakovostnega dela. Nagrada mi je prinesla predvsem nov zagon in obilo motivacije.

Kako so dejstvo, da ste nagrado v vašem okolju prejeli ravno vi, sprejeli vaši sodelavci?

IGOR TRIPLAT BUNJEVAC: Če sem pošten, o nagradi veliko nismo razpravljali s sodelavci. Vse, kar so mi dejali, je bilo v smislu dobronamernega humorja in kritiko na svoj račun vedno sprejemam. Menim, da je v mojem delovnem okolju kar nekaj posameznikov, ki so dodali svoj doprinos za doseg mojih dobrih rezultatov, in si tudi oni podobne nagrade zaslužijo ob novih priložnostih. Timsko delo, pripadnost podjetju in odgovornost do dela so smernice za dobre rezultate, ki sem jih zagovarjal že v času, ko sem opravljal delo na nižjih ravneh v proizvodnji. Enake in višje kriterije si postavljam tudi danes, jih zahtevam od sebe in od svojih sodelavcev. Verjamem v svoje sodelavce in vem, česa so sposobni. Ekipo odličnih sodelavcev si želim graditi okoli sebe tudi v prihodnje.

METKA ŠUŠTARŠIČ: Vesela sem bila čestitk vsakega posameznika, še posebno sodelavcev, ki poznajo moje delo, s katerimi

sodelujem pri različnih projektih in nalogah. Brez njih bi vsekakor sama težko prišla do izraza, zato mislim, da je to nagrada nas vseh.

BOŽIDAR ČERNE: Kakšnega posebnega odziva na to nisem opazil. Mogoče je bil za to kriv dopustniški čas tudi s precejšnjim delom moje odsotnosti. Sem pa mnenja, da uvajanje nagrajevanja pozitivno vpliva na vzdušje med sodelavci in zanimivo bo videti, kdo bo prihodnje leto med nagrajenci.

MIHA ŠTEFELIN: Sodelavci so dejstvo zelo dobro prenesli, saj so videli, da vodstvo nenehno opaža trud vsakega posameznika in ga za dobro opravljeno delo tudi ustrezno nagradi. Moram tudi poudariti, da je nagrajevanje v veliki meri vplivalo na povečanje motivacije med zaposlenimi, ki je nujno potrebna za kakovostno opravljanje dela.

ZVONE KLEMENC, vodja proizvodnje Predelave debele pločevine, je med drugim o Igorju Triplatu Bunjevcu zapisal: »Njegove človeške vrline so: poštenost, delavnost, pridnost, pripadnost kolektivu, pozitivna naravnost, energičnost in samoiniciativnost. Njegov moto je: Kar lahko narediš danes, ne odlašaj na jutri. Nič ne pride samo od sebe.«

Igor Triplat Bunjevac

Metka Šuštaršič

Kdaj ste se zaposlili v Acroniju in zakaj ravno v tem podjetju?

IGOR TRIPLAT BUNJEVAC: Zaposlil sem se leta 2005 in nisem imel izdelanih jasnih razlogov, ko sem prekinil zasebno dejavnost. Sprva sem se zaposlil v kadrovske agenciji, kjer sem eno leto opravljal delo pri vzdrževanju železniške infrastrukture. Na podlagi dobrega dela in stalnega izobraževanja sem prešel v podjetje Acroni. Leta 2007 sem prišel v obrat PDP, kjer sem še danes. Vse do danes sem opravljal dela pomočnika NC, rezalca NC, inženirja za rezanje in industrijskega inženirja, odgovornega za proces, ki ga opravljam danes. Zakaj ravno v Acroniju? Danes lahko rečem, ker je dobro, stabilno podjetje in mi nudi mnogo možnosti za strokovni in osebni razvoj.

METKA ŠUŠTARŠIČ: Bilo je obdobje, ko se je Acroni ravno rodil in kot mlada metalurginja sem se znašla med izzivi moškega poklica. Čeprav so bili vzponi in padci, sem verjela, da bom s pozitivnimi zamahi prekrmarila ovire. Danes mi podjetje Acroni daje socialno varnost in omogoča pestro delo v okolju sodelavcev, s katerimi se odlično razumemo. Vsekakor verjamem tudi v stabilnost in prihodnost naše industrije jekla.

BOŽIDAR ČERNE: V Acroniju oziroma takratni Železarni Jesenice sem se zaposlil leta 1977, saj mi je železarna pomagala pri študiju z dodelitvijo štipendije. Na vzdrževanju sem dodobra lahko dopolnil svoje teoretično znanje s prakso in izkušnje so se z leti prav zanimivo nadgrajevale tako, da sem ves čas mnenja, da je bila moja odločitev pravilna.

MIHA ŠTEFELIN: V Acroniju sem se zaposlil po zaključeni srednji šoli, to je pred petimi leti. Zaposlil sem se zaradi velikosti in uspešnosti podjetja, saj mi je dalo varnost, možnost izobraževanja ob delu in napredovanja. Kasneje pa sta me dodatno navdušila tehnologija in postopek izdelovanja jekla.

Kaj je za vas na delovnem mestu najbolj pomembno? Kaj vas vodi skozi življenje in kakšen je vaš moto?

IGOR TRIPLAT BUNJEVAC: Najbolj pomembni so medsebojni odnosi s sodelavci, ki jim sam zaupaš, tudi oni zaupajo tebi, te podpirajo pri prizadevanjih za doseg skupno zastavljenih ciljev. Skozi življenje me vodijo pozitivna energija, trdo delo, vztrajnost in jasni cilji. Od teh navedenih dejavnikov je nastal tudi moj moto: Kar lahko narediš danes, ne odlašaj na jutri. Nič ne pride samo od sebe. Ob tej priložnosti se lahko zahvalim mag. Zvonetu Klemencu, obratovodji PDP, ki mi daje vso svojo podporo, znanje in bogate izkušnje, ki mi je omogočil obilo svobode pri vodenju procesov dela in sprejemanje pomembnih odločitev pri doseganju skupnih zastavljenih ciljev.

METKA ŠUŠTARŠIČ: Z eno besedo lahko rečem, odnosi s sodelavci. Ljudje smo socialna bitja in potrebujemo pozornost tudi pri nalogah, ki so nam zaupane oziroma jih mi zaupamo sodelavcem na delovnem mestu. Vodim standardizacijo, ki zajema široko področje informacij, znanja in za dobro koordinacijo je pomembna odlična komunikacija s sodelavci na različnih ravneh dela. Skozi življenje me vodita pozitivna energija in iskren nasme. Verjamem v pregovor »Zaupaj tistim, ki verjamejo vate, in zagotovo ne boš razočaran.«

BOŽIDAR ČERNE: S problemom oziroma težavo se je treba spopasti, kajti to je edini način, da lahko uspemo. Tudi na vzdrževanju, od koder izhajam, se okvare na napravah ne morejo reševati iz pisarn. Moj življenjski moto bi bil: Nikoli ne odnehaj pri zastavljenem cilju – seveda, če je ta realen.

MIHA ŠTEFELIN: Na delovnem mestu sta zelo pomembna »delovna klima« in timsko delo. Mislim, da je pozitiven odnos do drugih zaposlenih v podjetju ključ do napredka in uspešnosti pri delu.

V življenju me spremlja večni optimizem, volja do stalnega izboljševanja in želja po doseganju zastavljenih ciljev.

DR. ANTON JAKLIČ, direktor Kakovosti, razvoja in tehnologij, je med drugim o Metki Šuštaršič zapisal: »Metka Šuštaršič s svojo vsestranskostjo in čutom za sodelavce zna zelo dobro koordinirati in povezovati tako raziskovalni oddelek, informatiko, sodelavce v proizvodnji kot tudi prodajno in nabavno službo. K vsakemu problemu pristopi s pozitivne strani in se vedno drži rokov. Nikoli človeka ne pusti na cedilu, vedno je pripravljena pomagati in poiskati najboljše rešitve.«

BRANKO POLANC, direktor obrata Vzdrževanja, je med drugim o Božidarju Černetu zapisal: »Le pravo in iskreno veselje do dela oziroma stroke lahko oblikuje tako dobrega strokovnjaka, kot je Božidar Černe, letošnji 'naj sodelavec na oddelku Vzdrževanje'. Strokovnjaka, ki vedno najde rešitev problema – pa naj bo le-ta še tako zapleten. Strokovnjaka, ki nikoli ne reče: 'Tega pa ne morem popraviti.'«

Božidar Černe

Miha Štefelin

Kaj počnete v prostem času?

IGOR TRIPLAT BUNJEVAC: Največ prostega časa seveda namenim svojim domačim in prijateljem, s katerimi uživamo v naravi, družabnih in športnih aktivnostih. Nekaj prostega časa pa namenim za dodatno izobraževanje v lastni režiji.

METKA ŠUŠTARŠIČ: Največ prostega časa namenim svoji družini. Z dekletoma, starima trinajst in petnajst let, ponovno okušam šolska leta, potujem na plesna tekmovanja, vozim na treninge in ne nazadnje umirjam najstniške hormone. Živim v okolju, ki je obdano z gozdovi, in mi je všeč, da imam možnost sprostitve v čistem okolju, še posebno v gobarski sezoni. Sem velika ljubiteljica umetnosti, natančneje slikarstva in ko mi bo čas dopustil, tudi sama spet primem za čopič. Z veseljem se lotim tudi kuharskih veščin, preberem kakšno dobro knjigo, napišem verz pa še kakšen članek za naš časopis.

BOŽIDAR ČERNE: V prostem času, ki ga je žal vedno premalo, se zelo rad ukvarjam s kakšno izmed športnih aktivnosti od kolesarjenja – popotovanja po Sloveniji, planinarjenja do igranja rekreativnega hokeja na zaledenem Blejskem jezeru. Pozimi rad tudi tečem na smučeh in nekajkrat sem se že udeležil Poključkega maratona (20 km).

MIHA ŠTEFELIN: V zimskem času se ukvarjam z zimskimi športi, poleti pa se najraje prosto potapljam. Ljubiteljsko se ukvarjam tudi z numizmatiko in s filatelijo, zadnje čase pa prosti čas posvečam tudi fotografiji.

Kaj si zase želite v prihodnje – osebno pa tudi na delovnem mestu?

IGOR TRIPLAT BUNJEVAC: Osebno si želim uživati v malih stvareh, ki me osrečujejo. Kratkoročno se želim naučiti še kak nov tuj jezik, saj znanje novih tujih jezikov odpira neskončne možnosti in priložnosti. Na delovnem mestu si želim polno novih izzivov, saj me je od nekdaj zanimalo dinamično delo pri organizaciji dela in logistiki, ki me zadnjih šest let močno povezuje s strojništvom in z metalurgijo. Verjamem, da lahko prispevam svojo pozitivno energijo, inovativno, drzno razmišljanje, pridobljena znanja na različnih področjih delovanja in praktične izkušnje za doseg skupno zastavljenih ciljev. Dolgoročno si ne postavljam poslovnih omejitev in puščam prosto pot novim izzivom.

METKA ŠUŠTARŠIČ: Osebno si želim sreče, zdravja in razumevanja v družini ter obdržati tople odnose s starši. Sedaj bodo lahko prebrali, da tudi v službi mislim nanje. Na delovnem mestu si želim dobrih odnosov in novih izzivov, ki si jih bom zadala sama ali mi jih bodo postavili sodelavci in nadrejeni. Verjamem, da jim bom kos, če ne sama, pa z njihovo nepogrešljivo pomočjo in razumevanjem. Ob priložnosti se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in dr. Antonu Jakliču za nominacijo.

BOŽIDAR ČERNE: Zase si želim zdravja, da bi lahko še nekaj let prispeval s svojim delom k boljšim rezultatom Acronija in da mi leta do upokojitve ne bi prehitro minila.

MIHA ŠTEFELIN: Želim si predvsem pridobivanja znanja in izkušenj na osebni kot tudi na poklicni ravni. Prav tako si na delovnem mestu želim nadgraditi znanje in kasneje obvladati zahtevnejše delovno mesto.

LEON VIDIC, vodja proizvodnje Jeklarne, je med drugim o Mihi Štefelinu zapisal: »Vsekakor je Miha Štefelin tisti sodelavec, ki ga je treba javno izpostaviti in tudi pohvaliti. Za njegov odnos do dela ter doprinos k skupnim rezultatom Jeklarne.«

Na koncu pa morda še kakšna misel.

IGOR TRIPLAT BUNJEVAC: Bodi pošten do sebe, da boš lahko tudi do drugih, in pusti vrata za nove priložnosti vedno odprta.

METKA ŠUŠTARŠIČ: Vsaka živeta izkušnja, vsaka resničnost, s katero smo v življenju prišli v stik, je dleto, ki je ustvarilo kip našega življenja: oblikovalo ga je, gnetlo, spreminjalo. Del vsega smo, kar se nam je zgodilo.

BOŽIDAR ČERNE: Tek me je naučil, da je slediti strasti pomembnejše od strasti same. V nekaj se globoko in z iskreno srčnostjo potopite – nenehno se izboljšujte, nikdar ne odnehajte ... To je izpolnitev. To je uspeh.

MIHA ŠTEFELIN: Življenjski cilj vsakega posameznika je vselej isti: napredovati v dobrem. ●

KADROVSKA GIBANJA V SEPTEMBRU 2012

SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA

Septembra ni bilo kadrovskih sprememb.

Elena Bajc, strokovna sodelavka za področje kadrov, SIJ – Slovenska industrija jekla

ACRONI

Podjetje je zapustilo 16 delavcev, od teh je bil redno upokojen RAMIZ BEKTAŠEVIČ iz Jeklarne.

Naši novi sodelavci so postali: NENAD POJETAR v Jeklarni, DEJAN PANIČ v Jeklarni, SANDI JEGLIČ v obratu Vzdrževanje, NEJC DOLINAR v Predelavi debele pločevine, EDVIN OMIČ v Predelavi debele pločevine, DAMIR HOROZOVIČ v Predelavi debele pločevine, GREGOR MAGAZIN v Predelavi debele pločevine, NEDŽAD MUSIČ v Predelavi debele pločevine in ALJOŠA PAVLIČ JOSIFOV v Predelavi debele pločevine.

Jubilanti

Jubilant z 10-letnim delovnim stažem je postal ALEŠ ŠKOFIČ v obratu Vzdrževanje. Čestitamo!

Jubilanta z 20-letnim delovnim stažem sta postala KLEMEN URH v Upravi in Milan Klinar v Razvojnem centru Jesenice. Čestitamo!

Jubilanti s 30-letnim delovnim stažem so postali KLAVDIJ PANJTAR v Jeklarni, VESNA DELIČ v Jeklarni, MILAN BERONJA v Vroči valjarni, ZORAN ČEŠEK v Vroči valjarni, MIRZET EJUPOVIČ v obratu Vzdrževanje, MIRSAĐ DENIČ v Predelavi debele pločevine, LEOPOLD KOVAČEČ v Predelavi debele pločevine, BOJAN KRNIČAR v Kakovosti, razvoju in tehnologijah in ZVONKA ARH v Financah. Čestitamo!

Jubilant s 40-letnim delovnim stažem je postal RAMIZ BEKTAŠEVIČ v Jeklarni. Čestitamo!

Zaključek šolanja

Šolanje so uspešno zaključili CVETKA MRAK iz Logistike (pridobila je naziv logistični tehnik), EDIN BEČAREVIČ iz Hladne predelave (pridobil je naziv strojni mehanik), AMIR ČAMPARA iz Vroče valjarne (pridobil je naziv strojni tehnik), SANEL MIDŽAN iz Predelave debele pločevine (pridobil je naziv strojni mehanik), MATJAŽ KODER iz Kakovosti, razvoja in tehnologij (pridobil je naziv dipl. inž. metalurgije). Čestitamo!

Nejra Rak Benič, dipl. upr. org., strokovna sodelavka za HRM 1, Acroni

METAL RAVNE

Novi sodelavci so postali: ALEN VAJDL in TILEN RAZTOČNIK v Jeklarskem programu, JAKOB KOBOVC v Valjarskem programu, JAN TRETJAK in SAŠO RATKO GAJSAR v Kovaškem programu, SIMON MATAVŽ in MATEJ MRAKIČ v Informatiki in ZDENKA BALIŠ v Financah.

Upokojili so se: ZLATKO PIRTOVŠEK in VILJEM ROŽIČ iz Valjarskega programa, DUŠAN OREŠNIK in OTMAR JUH iz Vzdrževanja ter MARIJA LONČARIČ iz Kontrole in metalurškega razvoja. Zahvaljujemo se jim za prizadevno delo in jim v pokoju želimo vse najlepše. Podjetje je zapustilo še pet sodelavcev.

Jubilanti

40-letni delovni jubilej je dosegel OTMAR JUH iz Vzdrževanja, 30-letni delovni jubilej so dosegli: DANIJEL LIPOVNIK, BOJAN KOKUČNIK, MIRKO KUPEČ in MIRAN KAČ iz Valjarskega programa ter ZVONKO FRANČ iz Kovaškega programa, 20-letni delovni

jubilej sta dosegla: DAMIJAN JELENKO iz Jeklarskega programa in RIHARD LAJBAHER iz Kovaškega programa. 10-letni delovni jubilej so dosegli ANDREJ ZAGERNIK iz Jeklarskega programa, DAVORIN ŠERUGA in ANDREJ ŠPILER iz Kovaškega programa ter ANDREJ GERDEJ iz Valjarskega programa. Čestitamo!

Zaključek šolanja

ADRIJANA GROS VONTA iz Trženja je uspešno zaključila šolanje in postala poslovna sekretarka. Čestitamo!

Irena Praznik, strokovna delavka, Kadrovska služba, Metal Ravne

SERPA

Novi sodelavec je postal ROBERT NAPEČNIK v Obnovi in izdelavi strojev in naprav.

Podjetje sta zapustila dva sodelavca.

Irena Praznik, strokovna delavka, Kadrovska služba, Metal Ravne

ELEKTRODE JESENICE

Novemu sodelavcu EDVINU KALABIČU želimo dobro počutje in uspešno delo v Varijskem laboratoriju.

Delovno razmerje je prenehalo enemu sodelavcu.

Jubilanti

Za 10-letni delovni jubilej čestitamo EVI STARE iz Prodaje.

Rafko Penič, univ. dipl. ekon., vodja Kadrovske službe, Elektrode Jesenice

NOŽI RAVNE

Naš novi sodelavec je postal BOŠTJAN BRICMAN v Mehanski obdelavi.

Jubilanti

Za 10-letni delovni jubilej čestitamo JANEZU ŠTOLCERJU iz Mehanske obdelave.

Za 30-letni delovni jubilej čestitamo ZDRAVKU MORIJU iz Mehanske obdelave.

Jubilant s 40 leti delovne dobe je postal IVAN GORENŠEK iz Termične obdelave. Čestitamo!

Zaključek šolanja

Septembra je uspešno zaključil šolanje sodelavec BORIS ZAPONŠEK iz Mehanske obdelave in pridobil naziv strojni tehnik. Čestitamo!

Dragica Pečovnik, univ. dipl. soc., kadrovska menedžerka, Noži Ravne

SUZ

Septembra sta se nam pridružila dva nova sodelavca, in sicer Sandi HUDEČEK na Upravi Acronija in AJDIN ŠEPER v obratu Jeklovlek.

Jubilanti

Jubilant z 10-letnim delovnim stažem je postal MILORAD ŠAKIČ iz obrata Jeklovlek.

Jubilant s 30-letnim delovnim stažem je postal MIRSAĐ HOPOVAC iz obrata Jeklovlek. Čestitke obema!

Trije delavci iz obrata Jeklovlek so zapustili podjetje.

Mag. Tanja Avguštin Čufer, Kadrovska služba, SUZ

ZIP CENTER

Septembra ni bilo kadrovskih sprememb.

Jasna Tošič, poslovna sekretarka, ZIP center

ZAHVALA

Ob prerani izgubi drage mame Pavline Frelih se iskreno zahvaljujem sodelavcem Kakovosti, razvoja in tehnologij, oddelka Preiskave in preizkušanje, za izrečeno sožalje in denarno pomoč.

Robert Frelih

SKRB ZA RAZVOJ ZAPOSLENIH – ŠOLANJE OB DELU

Danes se številna podjetja v različnih panogah srečujejo z velikim razkorakom med ponudbo na trgu dela in kadrovskimi potrebami. Večina kadrovskih delavcev in strokovnjakov se sooča s strukturnim neskladjem in deficitom določenih poklicev. Tudi naše podjetje ni nobena izjema, saj smo neprestano pred izzivom, kako zagotoviti ustrezen kader.

Če na trgu dela primanjkuje strokovnjakov, ki jih potrebujemo, potem se moramo usmeriti v notranje resurse in poiskati rešitve znotraj obstoječega. Načrtni razvoj in planiranje kadrov sta temelja za zagotavljanje ustreznih kadrov v prihodnosti.

Študij ob delu je eden izmed načinov, kako podjetje ciljno vpliva na zmanjšanje izobrazbenega primanjkljaja, s tem ko si »gradi« lasten kader. S formalnim izobraževanjem zaposlenih podjetje ne »krpa« zgolj lastnih potreb, saj hkrati zaposlenim omogoča, da pridobijo strokovna znanja, sposobnosti in spretnosti za uspešno opravljanje dela. Slednje pomeni, da bodo zaposleni zmožni in tudi motivirani, da svoje delovne naloge učinkovito in zavzeto izpolnjujejo.

Zadovoljstvo zaposlenih veliko prispeva v skupno dobrobit, in ne glede na to, kako radi bi to kategorijo izmerili, se vedno boljše odraža skozi delovne uspehe posameznika, navzven pa v uspešnosti in dejanski oziroma tržni vrednosti podjetja.

Prednost šolanja ob delu je tudi v tem, da zaposleni, ki že imajo delovne izkušnje, poznajo delovne in poslovne procese, svoje znanje, sposobnosti in prakso strokovno nadgradijo. Praksa in teorija se nadgradita s strokovnostjo in povežeta v celoto.

Usklajeni razvojni interesi podjetja in zaposlenih so presečišče potreb, želja in obojestranskih koristi, pomenijo samouresničevanje in osebni razvoj v lastno korist in v korist podjetja.

V kolikšni meri pričujoči uvod vzdrži, nam lahko najbolje razjasnijo naši šolajoči se sodelavci.

Zaposlenim, ki se še šolajo ob delu, smo postavili naslednja vprašanja:

1. Kaj za vas pomeni možnost, ki vam jo nudi podjetje, da se lahko izredno izobražujete?
2. Kako izredno šolanje vpliva na vaše delo?
3. Kakšna so vaša pričakovanja/kaj si želite?

DARJA SENICA,
CNC-PROGRAMERKA

Možnost izrednega izobraževanja zame pomeni širjenje že pridobljenega znanja, poglobljanje tako v teorijo kot tudi prakso. Obenem pa je to enkratna priložnost, da se izobrazim in s svojim znanjem pripomorem k še boljšim rezultatom podjetja.

Izredno šolanje pozitivno vpliva na moje delo. S pridobivanjem novega znanja se povečuje tudi zahtevnost dela, ki ga opravljam. Podjetje mi je že omogočilo napredovanje, saj sem najprej delala kot operaterka na CNC-stroju, sedaj pa sem CNC-programerka. To mi pomeni nov izziv, s katerim se uspešno spopadam.

Želim si predvsem uspešno zaključiti šolanje in v prid podjetja uporabiti pridobljeno znanje. V delovnem okolju pa pričakujem korektne odnose s sodelavci, dobrodošla pa mi bo vsaka spodbuda nadrejenih.

DAVID KRALJ, REZKALEC

To, da mi podjetje omogoča izredno izobraževanje, mi pomeni dodatno motivacijo, nadgradnjo znanja in nove možnosti.

Izredno izobraževanje name in na moje delo pozitivno vpliva, saj lahko povežem teorijo s prakso.

Pričakujem, da mi bodo v podjetju ponujene nove možnosti za napredovanje in nadaljnje strokovno izpopolnjevanje.

SANEL DŽAMBIĆ, TEHNOLOG

S tem, ko mi podjetje omogoča izredno izobraževanje, mi kaže zadovoljstvo z mojim delom. Izredno izobraževanje zame pomeni razširitev znanja na mojem področju dela in tudi možnost napredovanja. V podjetju so prisluhnili moji želji, da me zanima področje metalurgije, saj sem bil prej zaposlen kot

CNC-operater. Z vpisom na izredni študij metalurgije so me hkrati uvajali v delo tehnologa za področje termične obdelave.

Izredno šolanje zelo pozitivno vpliva na moje delo. Glede na to, da sem sedaj zaposlen kot tehnolog za termično obdelavo, mi je v zadovoljstvo, da lahko opravljam delo, ki me veseli, in si s šolanjem širim svoje znanje. Mislim, da je v današnjem času redkost, da se ti vse »poklopi«. To je moja dodatna motivacija.

Moja pričakovanja so, da usvojim čim več teoretičnega znanja in ga prenesem v podjetje. Z novim znanjem želim prispevati k izboljšanju oziroma spremembam določenih stvari pri termični obdelavi.

SEBASTJAN HIP, BRUSILEC

Možnost izrednega izobraževanja zame pomeni novo priložnost v mojem življenju. V današnjih časih se moramo ljudje učiti, izobraževati in izpopolnjevati celotno življenje, saj se hitro razvija in spreminja tudi tehnologija, ki jo vsakodnevno uporabljamo. Prav tako je izobraževanje najboljša naložba v

prihodnost tako za mene osebno kot tudi za podjetje, kjer sem zaposlen. Le dobro izobraženi in strokovni delavci bodo v vsakem podjetju, kjer so zaposleni, lahko dodali delovnim procesom, ki jih opravljajo, dodano vrednost in jih celo izboljšali ter tako prispevali k boljšemu poslovanju podjetja. Tako bodo tudi sebi izboljšali materialni položaj, delo pa bodo opravljali lažje in z večjo zagnanostjo. Prav tako zaposleni, ki jim podjetje takšno izobraževanje omogoča, čutijo večjo pripadnost podjetju in mu ostanejo zvesti tudi v težkih časih krize, kot je sedaj.

Veliko sodelavcev in prijateljev vpraša, kako izredno šolanje vpliva na moje delo, najbrž zato, ker mi šolanje vzame veliko prostega časa in zahteva veliko napora in volje. Toda to je cilj, ki ga hočem in moram doseči, tako da z organiziranim delom lahko še vedno oboje opravljam učinkovito in dobro, do sedaj še nisem imel težav. Določene delovne naloge pa z že pridobljenimi znanji v šoli sedaj opravljam celo lažje in učinkoviteje. Prav tako pa sem pridobil tudi določeno mero samozavesti, saj vem, da bom z izobrazbo pridobil znanja, ki mi bodo pri delu koristila, in možnosti za napake pri delu bodo zmanjšane.

Lagal bi, če bi dejal, da si ne želim napredovanja v službi, saj se zato tudi izobražujem. Seveda pa si ta trenutek najbolj želim,

da bi šolanje uspešno in čim prej zaključil, nato pa bom razmišljal še o nadaljevanju. Prav tako bi rad še naprej imel varno delovno mesto, kjer se bom razumel z vsemi sodelavci in nadrejenimi, in tudi dobro plačo, da bom s tem poskrbel za varno in srečno življenje moje družine.

Zaposlenima, ki sta uspešno zaključila študij ob delu, smo postavili naslednja vprašanja:

1. Kaj je za vas pomenila možnost, ki vam jo je nudilo podjetje, da ste ob delu pridobili novo stopnjo strokovne izobrazbe?
2. Kako pridobljeno znanje vpliva na vaše delo?
3. Kakšna so vaša pričakovanja/kaj si želite?

MILAN SIMETINGER, TEHNOLOG

Po več kot dvajsetih letih pridobivanja znanj in izkušenj na različnih področjih mojega dosedanjega poklicnega udejstvovanja mi je možnost pridobitve nove stopnje izobrazbe, ki mi jo je dalo podjetje, pomenila predvsem potrditev, da sem kot strokovni delavec priprave dela na pravi poti in da podjetje v prihodnosti

računa name. Hvaležen sem podjetju, ki s spodbujanjem izobraževanja kaže svojo usmeritev v pridobivanje dodatnega znanja in s tem v hitrejši razvoj ter zagotavljanje odlične kakovosti.

Vsekakor mi pridobljeno znanje koristi pri mojem dosedanjem delu in mi bo tudi v prihodnje predvsem pri nadgradnji in izboljševanju že znanih in uvedenih metod. Znanje bom lahko s pridom izkoristil pri svojih rednih vsakodnevnih ter dodatnih izzivih. V sklopu izobraževanja pa sem bil dodatno seznanjen tudi s strokovnimi področji, ki trenutno niso v mojem ožjem obsegu dela, kar pa je lahko, kot večja univerzalnost, samo še dodana vrednost celovitega strokovnega delavca.

Želim nadaljevati začete stalne naloge, poskušal jih bom vsebinsko nadgraditi ter vse skupaj v sklopu sistema kakovost ISO 9001 zapeljati kot projekt stalnih izboljšav – Projekt nenehnega napredka.

BORIS ZAPONŠEK, BRUSILEC

Zadovoljen sem, da mi je podjetje omogočilo uresničiti mojo željo po izobraževanju, saj mi je s tem dalo možnost osebne rasti in večje uspešnosti pri opravljanju dela na mojem delovnem mestu.

S pridobljenim znanjem sem pridobil večjo samozavest in še izboljšal kakovost dela. Vsaka nova izkušnja in novo znanje sta pri delu koristna.

V bližnji prihodnosti si želim napredovati na zahtevnejše delovno mesto in si s tem v življenju postaviti nove izzive. ●

DEBELOST MED ZAPOSLENIMI V METALU RAVNE

Ob zelo velikem številu delavcev (72,06 odstotka) s povečano telesno težo in podatku, da ima približno 60 odstotkov zaposlenih, pregledanih v letu 2011, povišane vrednosti maščob v krvi, je treba ukrepati.

Metal Ravne spodbuja zdrav način življenja svojih zaposlenih. Zato v okviru Športnega parka Ravne na Koroškem za svoje zaposlene zagotavlja številne možnosti rekreacije: plavanje v zimskem in letnem bazenu, kegljanje in različne vrste rekreacije v športni dvorani, kot so aerobika, košarka, namizni tenis itd.

Slovenija je že sredi epidemije čezmerne prehranjenosti in debelosti. Po raziskavi ima čezmerno telesno težo kar 55,1 odstotka odraslih Slovencev, 15,1 odstotka oseb pa je debelih. Debelost je pogostejša pri moških (16,5 odstotka) kot pri ženskah (13,9 odstotka), najpogostejša je v starostni skupini 55–59 let (21,9 odstotka).

Tudi pri nas na Koroškem, med zaposlenimi v Metalu Ravne, ni nič drugače. Leta 2011 smo v Dispanzerju za medicino dela, prometa in športa Ravne na Koroškem v okviru preventivnih zdravstvenih pregledov zaposlenih v podjetju Metal Ravne pregledali 340 delavcev. Na osnovi telesne teže in višine smo določili indeks telesne mase (ITM). Ugotovitve niso presenetljive in se skladajo z ugotovitvami raziskav, ki so bile izvedene pri odraslih prebivalcih Slovenije.

Ugotavljamo, da so zaposleni sredi epidemije čezmerne hranjenosti. 72,06 odstotka pregledanih ima ITM več kot 25. Debelost je bila ugotovljena pri 21,47 odstotku pregledanih, pri 5,88 odstotku smo ugotovili hudo debelost in 0,59 odstotka pregledanih je imelo ITM več kot 40. Za Slovenijo so podani podatki, da je debelost pogostejša pri moških kot pri ženskah, enako velja tudi za delavce Metala Ravne.

Pri moških je bila ugotovljena debelost pri 22,26, huda debelost pri 5,82 odstotku pregledanih. Pri ženskah smo ugotovili debelost pri 12,5 odstotku pregledanih. Drži tudi trditev, da je debelost pogo-

stejša v starostni skupini nad 55 let. Pri mlajših od 55 let je povprečni ITM pregledanih znašal 27,65 in pri starejših delavcih oziroma starejših od 55 let je bil povprečni ITM 28,49. Pri mlajših delavcih je bila ugotovljena prekomerna telesna teža v 71,18 odstotka in pri delavcih, starejših od 55 let, je bila ugotovljena prekomerna telesna teža v 77,78 odstotka.

Ob zelo velikem številu delavcev s povečano telesno težo in podatku, da ima približno 60 odstotkov pregledanih povišane vrednosti maščob v krvi, je treba ukrepati. Ukrepanje pa naj ne ostane omejeno le na zdravstveni sektor. Prehranjevalne navade delavcev ne vplivajo zgolj na njihovo zdravje in splošno počutje, ampak so pomemben dejavnik, ki vpliva na njihovo delovno storilnost, učinkovitost pri delu, posredno pa tudi na dolžino delovne in življenjske dobe. Največ za svoje zdravje lahko naredi vsakdo sam. Za preprečevanje, ne samo debelosti, pač pa tudi drugih kroničnih nenalezljivih bolezni so razvili različne programe promocije zdravja, ki potekajo na lokalni ravni. Ti programi so naravnani k ohranjanju primerne telesne teže oziroma hujšanju predebelih. Delavce je treba poučiti o zdravi prehrani in o pomembnosti gibanja in jih spodbuditi k spremembi življenjskega sloga. Možnosti za »borbo« proti debelosti pa je veliko, tako na ravni posameznikove zavesti (»zdravo življenje«), podpornih okolij kot tudi z različnimi projekti na nacionalni ravni. ●

besedilo Melita Jurc, prevajalka, Metal Ravne

fotografiji Olga Aplinc, vodja Kemije, Metal Ravne
Franc Gostenčnik, Metal Ravne

NAJBOLJŠI DIJAK KEMIK NA PRAKSI V METALU RAVNE

• Tudi tako drobljenje je potrebno.

Prosimo, če se najprej na kratko predstaviš našim bralcem. Kdo si, od kod prihajaš?

Moje ime je Marko Kotnik, sem dijak četrtega letnika srednje kemijske šole v Rušah. Drugače pa sem doma na Črneški gori. V osnovni šoli sem bil vsa leta odliččen, osvojil sem tudi veliko priznanj s področij kemije, fizike in matematike, zato sem imel možnost, da se vpišem v katero koli srednjo šolo. Za kemijski program pa sem se odločil po nasvetih babice, ker nisem želel v gimnazijo.

Kakšne uspehe si že dosegel na področju kemije?

Na področju kemije sem v osnovni šoli osvojil dve srebrni Preglovi priznanji. V srednji šoli pa sem po statistiki in po uvrstitvi na državnem tekmovanju srednjih kemijskih šol najboljši kemik na šoli v Rušah.

Zakaj si za šolsko prakso izbral naše podjetje in kolikšno prepoznavnost uživa Metal Ravne med tvojimi sošolci, vrstniki? Kako ti je bilo všeč v Metalovem okolju?

Metal Ravne sem izbral zato, ker je tu zaposlen tudi moj oče in sem po njegovih besedah vedel, da bo delo zanimivo. Glede na to, da se v našem razredu najdejo dijaki skoraj iz cele Slovenije, ugotavljam, da je prepoznavnost Metala Ravne in Koroške v Rušah in okolici žal slaba. V Metalovem okolju pa sem se počutil super, ker so delavci v kemijskem laboratoriju preprosti ljudje, s katerimi se da pogovarjati, in sem se zelo lepo ujel z njimi.

Kakšne načrte imaš za prihodnost, kje nameravaš nadaljevati študij in kje boš iskal zaposlitev?

Študij bom po vsej verjetnosti nadaljeval v Ljubljani na fakulteti za biokemijo. Glede zaposlitve pa predvidevam, da si bom prvo službo verjetno iskal nekje na Koroškem, nato pa upam tudi na kakšno delo v tujini.

Kako si se počutil v delovnem okolju Metala Ravne in v kolikšni meri ti je praksa v Metalu Ravne koristila za tvoj nadaljnji študij?

Kot sem že omenil, sem se v Metalovem okolju počutil super. Na vsako vprašanje so delavci pripravljeni odgovoriti, in prav to je tisto, kar dijak pričakuje od ljudi, s katerimi dela.

Praksa pa mi je koristila, predvsem za maturo, ki me čaka na koncu četrtega letnika. Delo v analitskem laboratoriju je namreč podobno delu, ki ga profesorji pričakujejo od nas v šolskih laboratorijih. Hvala vsem za pomoč, ki so mi jo nudili v času moje prakse. ●

● Tehtanje v analitskem laboratoriju

OLGA APLINC, vodja oddelka Kemija, Metal Ravne

Zelo smo zaposleni, vendar se zavedamo, da morajo mladi poznati delo in delovna mesta, kjer se kemija vsakodnevno uporablja. Tako poznavanje bi koristilo že osnovnošolcem. Več poklicev bi poznali, lažje bi se po svojih sposobnostih in željah odločali za nadaljnje izobraževanje. Menimo, da bi posebno v srednješolskem izobraževanju morali imeti ogledi oziroma ekskurzije v industrijo in zavode svoje pomembno mesto. In

to ne na način, da bi dijaki z veseljem sprejeli tak dan le zato, ker ne bi bilo treba sedeti v razredu. Skupaj s profesorjem, ki jih spremlja, bi si želeli že prej pripraviti temo, ki naj jo podrobneje spoznajo, ali pa snov, ki jo spoznavajo, srečati v praksi oziroma za kaj vse in na kakšne načine se uporablja. Marka smo v Kemiji Metala zelo veseli. Z veliko mero zanimanja, s svojimi vprašanji in z razmišljanjem je pripomogel k temu, da je dobil

dovolj informacij, da je razumel, kar dela. Velikokrat bi mu bilo lažje, če bi zaposleni v kemijskem laboratoriju bili tudi pedagogi. Vendar mislim, da je zaradi skupnega prizadevanja in sodelovanja tudi tale praksa Marku zelo koristila. Želimo, da bi ostal v kemijski stroki in da bi bil v procesih formalnega in tudi neformalnega izobraževanja zadovoljen in uspešen.

besedilo Liljana Suhodolčan, kustodinja pedagoginja, Koroški pokrajinski muzej, Muzej Ravne
fotografija Primož Podjavoršek, Primafoto

Z IGRO DO DEDIŠČINE

INTERAKTIVNA IGRA Z MAGNETKI OB RAZSTAVI
 MATI FABRIKA – ŽELEZARNA RAVNE

► Del razstave Ko jeklo spregovori je namenjen otrokom in družinam.

V tednu otroka, med 1. in 7. oktobrom 2012, je Pedagoška sekcija Skupnosti muzejev Slovenije (SMS) letos že tretjič organizirala akcijo Z IGRO DO DEDIŠČINE. Sodelovalo je 34 muzejev in galerij iz vseh slovenskih regij, ki so pripravili različne razstave in druge javne prireditve (ustvarjalnice, igrarije, pripovedovalnice, nastope itd.), namenjene otrokom in družinam.

Ob akciji Z igro do dediščine je dr. Staša Tome, članica Pedagoške sekcije SMS, povedala: »V Pedagoški sekciji Skupnosti muzejev Slovenije se neprestano trudimo ustvarjati bogat program za najmlajše in družine, ki bo zadovoljil radovednost in ponudil nova spoznanja. Tudi zato že tretje leto zapored organiziramo skupno akcijo Z igro do dediščine, s katero želimo družinam še bolj približati muzejsko in galerijsko izkušnjo. Ob predstavljanju kulturne dediščine širimo prepoznavnost naših programov, s katerimi želimo spodbuditi medgeneracijsko zблиževanje in odkrivanje novih znanj skozi igro ter poskrbeti za aktivno otroško doživljanje in ustvarjalnost.«

V Koroškem pokrajinskem muzeju, muzeju Ravne smo 13. junija letos za javnost odprli zanimivo stalno razstavo Mati fabrika – Železarna Ravne, ob kateri je nastala zanimiva interaktivna igra s simbolnimi magnetki in posebnim prosto-

rom, namenjenim otrokom in staršem, imenovanim Ko jeklo spregovori ... Avtorjem interaktivne igre Petri Štirn Janota, Darji Štirn Koren in Juretu Markoti je uspelo igro umestiti v muzejsko postavitev in s tem nadgraditi pedagoško vrednost razstave. Celotna razstava usmerja otrokovo pozornost in spodbuja občutljivo opazovanje in simbolno zaznavanje. Otrok ob obisku razstave prejme magnetke z različnimi simboli in nato med razstavnimi eksponati išče elemente, ki se nanašajo na njegovo subjektivno predstavo simbola. Ob opazovanju eksponatov razvija vzorčno-posledične povezave o tem, kaj se dogajalo, za kaj se je potrebovalo, kako je delovalo, se življa v različne vloge, zgodbe ... Ustvarjene predstave lahko v interakciji z odraslimi v dialogu spreminja, dopolnjuje in povezuje s pridobljenimi informacijami. Namen posebnega prostora je otrokom in odraslim ponuditi avtentično izkušnjo z jeklom kot primarnim elementom "fabrike" in omogočiti izražanje doživljanj, vtisov in razmišljanj s pomočjo različnih umetniških jezikov (zvok, simboli, gibanje ...). Glede na pedagoška metodična načela je prostor zasnovan tako, da lahko tako otrok kot odrasli neposredno komunicirajo z materialom, ki nagovarja k interaktivnosti. ●

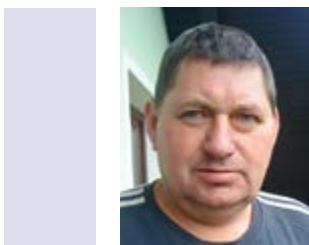

© Uroš Grabner / Jobj / kovalnica idej in TAZ GROUP / oglaševalska agencija

IME, VREDNO ZAUPANJA

Z jesenjo se spreminjajo tudi naše prehrambene navade, poletna sezonska hrana se počasi umika z naših jedilnikov. Pripravljate ozimnico? Imate lasten vrt in ste se sami oskrbeli?

**STANISLAV TAMŠE,
KLJUČAVNIČAR I, METAL RAVNE**

Zima bo kar naenkrat tu in z njo so povezane tudi nekatere manj prijetne strani, kot so mraz in prehladi. Za zimo sem se že pripravil, kurjave imam dovolj. Kurimo na drva, ki jih sam pripravim. Zima je zame najbolj priljubljen letni čas, saj imam več časa za počitek in ogled kakšnega dobrega filma. Vse leto sem fizično aktiven, tako v službi kot doma. Poskrbim, da sem dovolj za svežem zraku. Ob nedeljah v jeseni rad grem z družino v gore, kjer si nabiram moči za dušo in telo. Služba od mene zahteva veliko fizične kondicije, zato moram zanjo skrbeti vse leto. V jeseni uživam veliko doma pridelanega sadja in zelenjave. Doma imam velik sadovnjak in vrt. Zelenjavo in sadje pridelujem na ekološki način. Za zimo pa si shranim jabolka, krompir, skisam zelje in repo. Veliko zelenjave tudi vložim in zamrznem. Na jedilniku imamo sezonsko zelenjavo in sadje. Za krepitev imunskega sistema jeseni uživam ameriški slamnik.

**MIRJANA MLAKAR, STROKOVNI
DELAVEC III, METAL RAVNE**

Odkar sem začela smučati, imam zelo rada zimo. Poleti veliko hodim, igram tenis, pozimi pa predvsem smučam ter izkoristim vsak primeren dan za smuko. Tako je poskrbljeno za gibanje. Glede ozimnice pa naj povem, da svojega vrta nimam, saj živimo v bloku in si tudi ozimnice ne pripravljam na veliko. Krompir v kleti ne zdrži dolgo in ga moram kupovati sproti. Imam pa v shrambi malo večje zaloge vložene zelenjave, ki jo imamo zelo radi.

**MARJETA KOTNIK, ODDELEK OD-
PREME, NOŽI RAVNE**

Imam lasten vrt, na katerem pridelam vse, kar potrebujem skozi leto in seveda tudi za ozimnico. Rada se gibljam in delam v naravi. Za zimo veliko sadja in zelenjave zamrznem in vložim, kuham

različne marmelade in sokove. Zimsko solato shranim tako, da jo lahko jemo do zgodnje pomladi. Imam tudi lasten krompir, rada sadim predvsem stare sorte.

Zelo rada hodim po gozdu in s tem skrbim za fizično kondicijo. Nabiram različne gozdne sadeže, kot so denimo brin, šipek ter gobe, in različne zdravilne rastline, ki jih sušim in uporabljam za čaje in tudi druge napitke in domača zdravila. Pri meni doma ni tablet. Stara sem 55 let in do sedaj mi še ni bilo treba jemati zdravil, ker živim zdravo z naravo. Tudi moji sorodniki, prijatelji in sosede cenijo moje domače pridelke, ki jih ob različnih priložnostih tudi rada podarjam. S takšnim načinom življenja pa lahko tudi veliko privarčujemo, kar je danes še posebno pomembno.

**UROŠ KONEČNIK, ODDELEK ZIPI
LESENE IGRAČE, ZIP CENTER**

Ohranjanje fizične kondicije je ključnega pomena za naše zdravje, dobro počutje in zdrav duh. Osebno prisegam na hojo in tek, kar je izvedljivo v vseh letnih časih, ne glede na vremenske razmere. Kar zadeva moj način prehranjevanja, sem zagovornik doma pridelane hrane. Večino

POPRAVEK

Vodstvo Razvojnega centra Jesenice (RCJ) je opozorilo na neustrezno rabo imena Acroni in posledično tudi imenovanje vseh zaposlenih v RCJ, ker smo jih v naših člankih, poročilih in analizah od 1. 1. 2012 dalje včasih predstavljali kot del Acronijeve ekipe. Napačno poimenovanje se nanaša na nekdanje Acronijeve področne raziskovalce, ki so se

20. 12. 2011 zaposlili v podjetju RCJ, d. o. o. (Razvojni center Jesenice, oddelek Razvoj jekel in tehnologij – RJT), kjer kot razvojni inženirji delajo pri različnih razvojno-raziskovalnih projektih. V imenu uredniškega odbora SIJ-a in Acronija 24 se za nastale pomanjkljivosti in nedoslednost opravičujemo.

Uredništvo SIJ-a

zelenjave in sadja pridelamo doma, ju na različne načine skladiščimo in s pridom uporabljamo v zimskih mesecih.

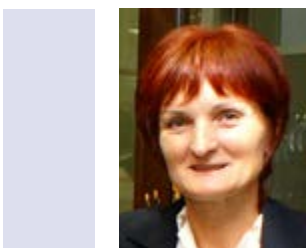

RAFKO PENIČ, VODJA KADROVSKE SLUŽBE, ELEKTRODE

Da bi poletno sezonsko prehrano že črtali iz jedilnika? Ni govora! PVC-folija mi ni najbolj všeč, ampak solato, radič in podobne vrtnine učinkovito zaščiti, da jih lahko uživamo v nepredelani obliki še preko novega leta. Saj nimamo velikega vrta, dovolj ga pa je, da si privoščimo gojenje pridelkov, ki jih najraje vidimo na krožniku.

Zato bomo imeli do konca zime domač krompir, korenček in peso, hladilna skrinja pa nam ohranja grah, fižol, špinačo in dodatke za v juho.

Lepo je pobirati pridelke z domačega vrta, veselje pa imam tudi z vsakodnevni opravili spomladi in poleti, ko se na vrtu počutim kot del narave, ob poslušanju ptičjega petja in pogledu na ponosni Stol, Vajnež, Begunjščico ... No, tudi hrbtnico si je treba kdaj pa kdaj poravnati.

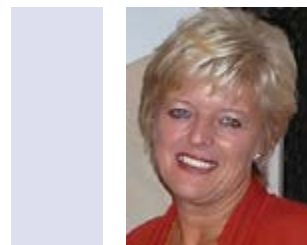
SUZANA MOKOTAR, STROKOVNA SODELAVKA ZA INFORMATIKO, SIJ – SLOVENSKA INDUSTRIJA JEKLA:

Kar zraste na vrtu in ne moremo sproti pojesti, zamrznem ali kako drugače prihranim za zimske mesece, saj sta zelenjava in sadje "kontroliranega porekla". Z veseljem vložim tudi vso zelenjavo in sadje, ki je pri sosedih in znancih v sezoni "višek". Skuham jagodno marmelado in vložim rdečo peso, to je pa tudi več ali manj vse. Zavešno pa večjih količin sadja in zelenjave za ozimnico ne kupujem.

MIRAN BRICELJ, INŽENIR ZA AVTOMATIZACIJO 1, VZDRŽEVANJE, ACRONI

Kar nekaj let se že ne oskrbujemo z ozimnico, kot je bilo to v navadi v dobrih devetdesetih. So pač takšni časi, ko so police v trgovinah zapolnjene v vseh letnih časih. Če je trgovina še na dosegu rok, potem res ni treba delati velikih zalog. Se pa najde kotiček v skrinji za kakšnega gobana.

ELICA TAVČAR, REFERENTKA ZA OPP IN MATERIALNO VODENJE, SUZ

Lasten vrt je postal neke vrste trend in nekako se s tem vračamo v stare čase, mnogim pa se zdi to početje tudi neumno, saj imajo vse na dosegu roke v trgovinah.

Na domačem vrtu posejem in posadim čim več zelenjave, takšne za sproti in takšne za v shrambo.

Na vrtu je kar precej dela, če hočem, da je na njem tudi pridelek. V velik užitek in veselje pa je, ko je na krožniku zelenjava oziroma sadje, ki je naravno pridelana. Vrt pa je tudi moj kraj za sprostitev, moje misli gredo v pozitivno smer in lahko po službi lažje preklopim na "dom".

VLASTA KORDIČ, TEHNICA ZA STANDARDIZACIJO, ACRONI

Sem predstavnica generacije, ki ji priprava ozimnice ni le potreba, pač pa tudi veselje. Kletne police sproti zalagam z izdelki z domačega vrta in iz sadovnjaka. Letos so nam še posebno dobro obrodili jabolka, fižol, kumare in ohrovt. Pa tudi zelišča se lepo sušijo in bodo pozimi nepogrešljiv dodatek. Domač pridelek ni več le modna muha, pač pa zakon, seveda kdor ima možnost za to.

besedilo Jože Apat, vodja Vodenja kakovosti, Metal Ravne
fotografije Jože Apat, Metal Ravne

JEKLARSKI POHODI V LETU 2012

Začeli smo s 132. pohodom skozi Ruški pragozd na Osankarico, nadaljevali s pohodom k Bohorskim slapovom, ob zaključku pohodniškega leta pa smo izvedli še pohoda na Porezen in Rutarski Vršič.

▲ Veselje na vrhu Vršiča

▲ Pogled na Martuljkovo skupino

▲ Spodnji Martuljov slap

Porezen nam bo ostal v spominu po lepih razgledih na Škofjeloško in Cerkljansko hribovje, na spodnje Bohinjsko hribovje in Triglav ter Karavanke in Kamniško-Savinske Alpe. Zaradi svoje odmaknenosti od velikinov naših gora nam nudi krasen razgled, ki smo ga na tem pohodu zaužili v celotni razsežnosti. Spomeniki NOB in utrdbe Alpskega zida, ki so jih Italijani postavili pred drugo svetovno vojno, so nas spomnili na burno zgodovino tega predela Slovenije.

Z Rutarskim Vršičem smo zaključili letošnjo sezono. Če smo s Porezna videli velik del slovenskih gora, pa nas je Vršič nagradil z impozantnostjo Martuljkove skupine. Biti v osrčju tega gorstva je hrana za dušo. Kombinacija razgleda na Martuljkovo skupino in pot ob Martuljkovih slapovih je biser, ki ga je treba doživeti in ga je težko opisati. Na tem pohodu sta se spajala elementa vode in zraka (razgledov in šumenja slapov). Lep sončen dan in razgibana lovska pot sta nas prevzela tako, da je dokaj zahtevna tura, ki se je pričela ob 8. in končala ob 15. uri, minila hitro. Brunarica pri Ingotu nas je ob zaključku lepo sprejela. Preden pa smo jo dosegli, smo šli mimo Finžgarjeve

kapele, kjer je tudi spominska plošča, posvečena vsem ponesrečenim v Martuljkovi skupini. Med imeni je naveden tudi Mirko Čreslovnik, ki se je tu smrtno ponesrečil leta 2000. Naš sodelavec in prijatelj. Mogoče je zato ta pohod bil za nas še nekoliko bolj čustven.

Zaključek pohoda ob brunarici z malico, skuhamo v kotlih na odprtem ognju, pa je bil dodatek k zaokroženi celoti tega dne. Poleg razgledov z Vršiča je treba izpostaviti še vzpon k Zgornjemu Martuljkovemu slapu in povratek mimo spodnjega. Voda je element, ki človeka prevzame, in tukaj v dolini Martuljkovih slapov smo res lahko uživali.

Letos smo tako uresničili celoten program. Naši izleti so posebnost, ker nas vodijo v kraje, ki niso zgolj trenutna atrakcija, ampak nosijo sporočila skritih kotičkov Slovenije. Jeklarski vodniki smo se potrudili izbrati in tudi izpeljati take izlete, ki nam razkrivajo skrivnosti naše bližnje in daljne okolice. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem pohodnikom (bilo nas je več kot 700) in vas vabim, da se nam pridružite v letu 2013. ●

IZLET S SODELAVCI V PODZEMLJE PECE

Da se sodelavci Jeklarne v Metalu Ravne radi družimo tudi po službi, je dokaz dobrega prijateljstva in razumevanja na delovnem mestu. Zato sem se v tem duhu odločil organizirati izlet za sodelavce v Podzemlje Pece.

S kolesi smo se zbrali pred vhodom v turistični rudnik Podzemlje Pece na Poleni v Mežici. Na Igerčevem (643 m n. v.), kjer se začne podzemna kolesarska pot, smo v spremstvu vodiča in ob soju naglavnih svetilk varno prekosarili več kot pet kilometrov edinstvene podzemne poti iz ene doline v drugo in doživeli nepozabno pustolovščino po opuščeni rovih pod goro Peco. Izhod iz jame je v drugi dolini – Breg pri Mežici. Od tam smo se spustili približno dva kilometra do rudarskega muzeja na Poleni, od koder smo se s turističnim vlakom popeljali po 3,5 km dolgem Glančnikovem rovu do re-

virja Moring. S sodelavci smo si z zanimanjem ogledali rudnik in številne razstavljenе eksponate. Presenečeni smo bili nad dobro ohranjenostjo rovo v lepo urejenimi prostori, kjer so predstavljena različna zgodovinska obdobja dela v rudniku. Po zaključenem ogledu smo si kar v jami privoščili tudi knapovsko malico in si za konec ogledali še muzej.

Doživeli smo zanimiv in nepozaben dan druženja. Odločili smo se, da se prihodnje leto maja ali junija odpravimo na rafting po Soči. Upam, da se bo čim več sodelavcev odločilo za skupen izlet in druženje. ●

● Zadovoljni obrazi jeklarjev po prihodu na površje rudnika

besedilo Melita Jurc, prevajalka, Metal Ravne
fotografije Arhiv Karate kluba Mežica

KARATE – HARMONIJA TELESA IN DUHA

Tokrat vam predstavljamo Srečka Škvorca, mojstra karateja in imetnika črnega pasu, pa tudi našega sodelavca, delovodjo v Mehanski obdelavi Kovačnice.

▲ Srečko v elementu

Ste mojster karateja in imetnik črnega pasu, ki spada med najvišje stopnje karateja, osvajate vidne nagrade tudi v mednarodni sferi. Kdaj ste prvič pomislili, da bi karate utegnil biti pravi šport za vas?

Za borilne veščine sem se zanimal že v mladosti. Ker takrat ni bilo kakšnega kluba v mojem kraju, sem se odločil za nogomet in tek na smučeh. Karate je prišel na plano v poznejših le-

▲ Ponos ob osvojitvi drugega mesta na veteranskem evropskem prvenstvu na Nizozemskem leta 2011

tih, ko je v meni še vedno gorela nekakšna mladostniška iskrička, da bi se preizkusil v treniranju karateja. Sprva sem treniral karate eno leto bolj rekreativno. Ker sem pa videl, da potrebujem nekaj več, sem se včlanil v Karate klub (KK) Mežica, ki ga vodi glavni trener Florjan Reiter, 4. DAN-JKA. Zaradi hitrega napredovanja sem ta šport še bolj vzljubil. Ker so treningi zelo kakovostni, prisotna pa je bila tudi velika želja po spoznavanju karateja, so sledili tudi zmeraj boljši rezultati. Z dobrim delom in rezultati sedaj zastopam slovensko reprezentanco na veteranskih evropskih prvenstvih. Tako treniram trikrat do štirikrat na teden v telovadnici OŠ Mežica, k temu pa je treba dodati še individualne treninge, ki so potrebni za boljše rezultate.

Menda ste športno kariero začeli v nogometu in jo nadaljevali na smučkah, kjer ste prav tako dosegali odlične rezultate?

Res je! Nogomet sem začel trenirati pri sedmih letih v domači Črni pri Nogometnem klubu (NK) Peca. Kot mladinec sem igral tudi za NK Fužinar, ki je bil takrat v prvi slovenski ligi. Tek na smučeh sem začel trenirati pri devetih letih pri Smučarskem klubu Črna. Tudi tu sem posegal po odličjih na takratnih državnih prvenstvih Jugoslavije. V kasnejših letih sem se udeleževal državnih prvenstev SKEI Slovenije in večkrat postal državni prvak v teku na smučeh.

Kaj pravzaprav karate je? V čem je njegov smisel, sploh za mladega človeka?

Tradicionalni karate je antična borilna veščina, ki ne uporablja orožja. Temelji na uporabi telesa v celoti (sinhronizacija dihanja, mišična kontrakcija in relaksacija, telesna dinamika) in se ne zanaša na mišično moč rok in nog. V karateju sta um in telo neločljiva. Skozi vadbo se otresemo slabih navad, ki

jih prinašajo sodobni časi, pomembni so večja fizična pripravljenost, premagovanje stresa, vztrajnost, fleksibilnost, hitrost, agilnost, koordinacija ... Mlajši se naučijo tudi reda, discipline in odgovornosti. Trening je sestavljen iz vadbe kata – borbe z namišljenim nasprotnikom, kihona – vadbe raznih karate tehnik in kumiteja – borbe z nasprotnikom. Če hočeš postati pravi karateist, moraš vaditi vse tri metode, ker se navezujejo druga na drugo. V karateju se ne ločujemo po starosti ali velikosti, ampak po tem, katero stopnjo znanja si že osvojil. Vsaka barva pasu pomeni stopnjo tvojega znanja. Vadba karateja je zelo smiselna za mladega človeka zaradi številnih prednosti.

1. DIHANJE

Pravilno dihanje omogoča obvladovanje treme in stresnih situacij. Način dihanja zelo vpliva na počutje in zdravje. Pri vadbi se mladi naučijo pravilnega dihanja.

2. KOORDINACIJA

Zaradi sodobnega načina življenja (nepravilna prehrana, pomanjkanje telesne aktivnosti) ne obvladajo več svojega telesa, da bi lahko normalno opravljali vsakdanja opravila. Z vadbo pridobijo optimalno psihično in fizično motoriko.

3. KONCENTRACIJA

Današnjim otrokom pri vsaki aktivnosti v kratkem času pade nivo zbranosti, kar otežuje njihovo napredovanje v šoli. Vadba karateja nenehno spodbuja njihovo koncentracijo (pozornost na smer gibanja, na hitrost gibanja, na nasprotnika...).

4. RED IN ODGOVORNOST

Sistem vadbe, napredovanje v znanju (pasovi) in medsebojni odnosi vadečih, ki izvirajo iz "redoljubne" japonske kulture, vcepljajo v njihovo podzavest občutek za red, disciplino, odgovornost in vztrajnost.

5. RAZVOJ TELESNIH SPOSOBNOSTI

Karate je večščina, pri kateri deluje celo telo. Zaradi specifičnega načina treninga je telesni razvoj skladen.

6. NADZOR AGRESIVNOSTI

Včasih je starše strah, da bi otrok postal zaradi treninga karateja preveč agresiven. Agresivnost je najpogosteje posledica občutkov nemoči in strahu v socialnih situacijah, ki jih posameznik poskuša nadomestiti s povečano agresivnostjo. S povečevanjem občutka notranje moči, ki je posledica pravilnega karate treninga, odpade glavni razlog za dokazovanje moči navzven. Posledica je manjša agresivnost do drugih.

7. PROBLEM DROG IN POŽIVIL

Zaradi specifičnih zahtev treninga in tekmovanja je pri karateju nemogoče zlorabljati droge ali poživila. Karate je šport, ki zahteva popoln nadzor nad izražanjem čustev. V trenutku se je treba odzvati na napad in se nato zaustaviti, saj se pri karateju ne smeš nikoli agresivno dotakniti partnerja. To je prednost pred drugimi športi, kjer je za boljše rezultate moč uživati nedovoljena poživila ali droge.

Letos ste opravili izpit za prvo mojstrsko stopnjo črnega pasu pri svetovno znanem mojstru karateja Masahiku Tanaki, 8. DAN-JKA. Kako poteka ta izpit in kaj pomeni v svetu karateja?

Izpiti za mojstrske stopnje so vsako leto na strokovnem seminarju Gasshuku, ki poteka v Celju v organizaciji Zveze klubov JKA Slovenije in Karate kluba Shotokan Celje. Vadba na seminarju traja tri dni in je razdeljena na pet treningov po uro in pol. Izpit je drugi dan seminarja pod vodstvom glavnega inštruktorja Masahika Tanake, 8. DAN-JKA. Pred izpitom se opravi že trije treningi. Drugi dan seminarja se po treh urah intenzivne in naporene vadbe začne izpit, ki pa traja približno dve uri. Biti moraš res zelo dobro pripravljen, tako fizično kot psihično (priprave potekajo več mesecev). Pokazati moraš vse svoje znanje in oddati vso energijo, kar je premore tvoje telo. Na izpitu se preverjajo mojstrske kate, kihon – prikaz določenih tehnik in kumite – borba z nasprotniki. Na koncu inštruktorji, ki sestavljajo izpitno komisijo, ocenijo, ali si opravil izpit. Kdor ga ni, lahko ponovno poskuša šele po enem letu. Veliko izpitnih kandidatov izpita zaradi zahtevnosti ne opravi.

Kdo vam je pri osvajanju skrivnosti karateja največ pomagal?

Tu moram izpostaviti glavnega inštruktorja Florjana Reiterja, 4. DAN-JKA, ker ga odlikujejo vse lastnosti, ki jih mora imeti trener. Je tudi v članski reprezentanci Zveze klubov JKA Slovenije. Omenim naj še oba inštruktorja KK Prevalje Ivana Mravljaka, 5. DAN-JKA, in Sama Sobočana, 3. DAN-JKA.

Imate pa tudi družino in ste zaposleni v Metalu Ravne kot delovodja, kar vam nalaga precej odgovornosti. Kako združujete karate z vsemi ostalimi obveznostmi in kako v podjetju gledajo na vaše dosežke?

Vseh uspehov gotovo ne bi mogel doseči, če ne bi imel veliko razumevanja in vse podpore družine ter razumevanja nadrejenih v službi, še posebno Ivana Vušnika, ki mi velikokrat omogoča zamenjavo izmene, da lahko grem na trening (še zlasti pred kakšnim tekmovanjem).

Kateri so uspehi na področju karateja, na katere ste še posebno ponosni?

Najbolj sem ponosen na drugo mesto v disciplini kumite – borba posamezno, ki sem ga osvojil na evropskem prvenstvu JKA karateja za veterane nad 40 let (Beek, Nizozemska) leta 2011. Omenim naj še dosežke na državnem prvenstvu v Račah, kjer smo z ekipo KK Mežica postali državni prvaki v kumiteju (v postavi Škvorc, Praper in Reiter), sedmo mesto na evropskem prvenstvu JKA karateja za veterane nad 40 let (Pariz, Francija) v letošnjem letu in tretje mesto pri veteranih v kumiteju in 3. mesto v katah.

• Karate v naravi

• Prikaz discipline kumite na letošnjem evropskem prvenstvu v Parizu

In kaj si želite v prihodnje, kakšni so vaši cilji?

Kot vsak športnik si tudi jaz želim v prihodnje predvsem veliko zdravja. Mogoče se bo nekaterim zdelo malo čudno, vendar karate je šport, ki ga ob pravilnem treniranju lahko vadiš celo življenje – seveda vsak po svojih zmožnostih. Ob pravilni

razporeditvi prostega časa mi še vedno ostane dovolj časa za trening in vse druge dejavnosti ... Moja želja je, da bi privabili veliko novih članov v oba kluba – KK Mežica in KK Prevalje (vpis novih članov poteka vsako leto septembra in oktobra). •

FLORJAN REITER, 4. DAN-JKA

Srečko se je za razliko od večine karateistov srečal s karatejem dokaj pozno, ko se je včlanil v Karate kluba Mežica. Njegovemu hitremu napredku v karateju je botrovalo dejstvo, da se je že od rane mladosti ukvarjal s športom in ohranjal psihofizično kondicijo. Nastopati je začel v disciplini kata posamezno in vztrajno pridobival izkušnje, pozneje pa se preizkusil še v disciplini kumite (borbe), ki mu je pisana na kožo, saj premore izjemen borbeni duh in občutek za borbo. Ker je s tekmovalnimi uspehi na državnem nivoju pridobil veliko motivacije, se je še bolj posvetil vadbi in si izboril mesto v reprezentanci JKA

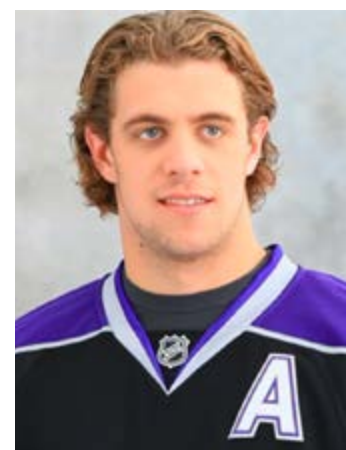
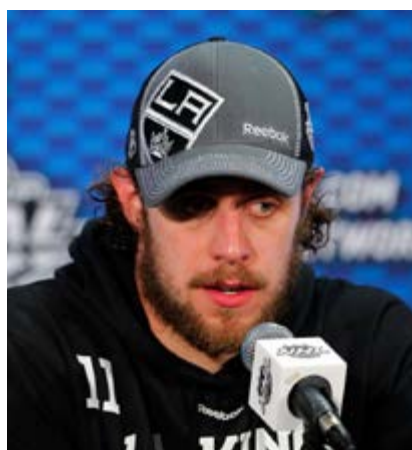
Slovenije. Leta 2011 je z reprezentanco nastopil na veteranskem evropskem prvenstvu v mestu Beek na Nizozemskem. Dosegel je izjemen uspeh, drugo mesto v disciplini kumite (borba) posamezno. Poleg tekmovanj se redno udeležuje strokovnih posvetov in seminarjev karateja, ki jih vodijo svetovno priznani strokovnjaki JKA karateja (Masahiko Tanaka, 8. DAN, Kazuhiro Sawada, 7. DAN, in drugi).

Vsekakor je Srečko na pravi poti. Letos je opravil izpit za prvo mojstrsko stopnjo črnega pasu pri svetovno znanem mojstru karateja Masahiku Tanaku, 8. DAN, in s tem stopil v mojstrsko sfero karateja.

ANŽE KOPITAR, FANT, KI ŽIVI SVOJE SANJE

Nanj so ponosni Američani, ker je ameriški klub Los Angeles Kings pripeljal do lovorike, Slovenija ga je označila za slovenskega hokejskega junaka, Jeseničani pa smo še posebno ponosni nanj in si šteujemo v čast, da je prav naš domačin zasedel tako pomembno mesto v svetu hokeja. Lahko bi rekla, da je Anže oseba, ki je slovenski hokej postavila za stopničko višje in v mladi generaciji vzpodbudila potrdilo, da je Slovenija vendarle dobra valilnica slovenskega hokeja.

Naj nas vse spomnim na nekaj pomembnih dogodkov, ki so Anžeta pripeljali do tako uspešnega športnika.

25-letnemu Anžetu Kopitarju, rojenemu na Hrušici, je bil hokej položen že v zibelko. Tudi njegov oče Matjaž, nekdanj predan in uspešen hokejist, v času, ko so Jeseničani nizali zmago za zmago, danes uspešno usmerja slovensko hokejsko reprezentanco.

Anže je v sezoni 2002/03 iz mladinske lige HK Jesenice mladi prestopil v slovensko ligo HK Kranjska Gora. Pot ga je v sezoni 2004/05 vodila naprej v švedsko ligo Södertälje SK, kjer si je s pridom nabiral izkušnje in z odlično igro opozoril nase. Na naboru ga je leta 2005 kot 11. izbor izbralo moštvo Los Angeles Kings. V sezoni 2006/07 je bil Anže prvi slovenski hokejski igralec, ki je zaigral v severnoameriški profesionalni hokejski ligi NHL. Debitiral je 6. oktobra 2006 v dresu Los Angeles Kingsov v dvorani Honda Center proti klubu Anaheim Ducks, ko je dosegel dva gola.

Anže, ki je s klubom pred sezono 2007/08 sklenil sedemletno pogodbo, je s soigralci kluba Los Angeles Kings postopoma zgradil močno moštvo, v sezoni 2009/10 so se prvič po sezoni 2001/02 uvrstili v končnico.

Športni novinarji so Anžeta dvakrat izbrali za najboljšega igralca sezone Los Angeles Kingsov, dobil je nagrado Bill Libby Memorial Award, ki jo podeljujejo že od leta 1967. Trikrat zapored pa je dobil tudi klubsko nagrado za najboljšega klubskega strelca sezone, kar je nazadnje uspelo Waynu Gretzkyju leta 1992.

V sezoni 2010/11 je Anže 15. marca 2011 odigral svojo 325-o zaporedno tekmo v NHL in postavil nov rekord Kingsov. Prejšnji rekorder je bil Kanadčan Marcel Dionne.

V sezoni 2011/12 se je klub Los Angeles Kings 22. maja 2012 po zmagi nad Coyotei iz Glendalea drugič uvrstil v finale končnice za Stanleyjev pokal proti Devilsom iz Newarka v New Jerseyju. Kingsi so 11. junija 2012 s 4 : 2 prvič osvojili Stanleyjev pokal v petinštiridesetletni zgodovini kluba.

Anže je bil skupaj s klubskim kapetanom Dustinom Brownom najboljši strelec končnice z osmimi goli in dvanajstimi podajami na dvajsetih tekmah ter prvi slovenski hokejist, ki je osvojil Stanleyjev pokal.

Anže je že dvakrat (leta 2008 in 2011) zaigral tudi na članski tekmi vseh zvezd najmočnejše hokejske lige na svetu All Stars NHL.

S trdom, lahko bi rekla z malce sreče in poznanstva, smo se dokopali do Anžeta, ki si je kljub zasedenosti vzel kanček časa in privolil, da postane del internega časopisa SIJ.

Ste najboljši strelec končnice lige NHL, solastnik Stanleyjevega pokala? Ste si kot otrok kdaj upali sanjati o takšnem razpletu?

Verjamem, da vsak otrok, ki igra hokej, kdaj sanja o takšnem razpletu. To je zdrava motivacija in tudi cilj, ne samo hokejista, pač pa vsakega športnika, da v svoji kategoriji pride do tako visokega priznanja. Da pa se je to zgodilo prav meni, lahko rečem le, da je to čudovit občutek. To so sanje, ki trajajo. Upam, da se mi v prihodnosti še kdaj ponovi kaj takšnega.

Zelo zanimivo vas je bilo videti z dolgo brado, ko ste igrali v končnici. Imam prav, da je to dober znak, ki pomeni ostati v končnici?

Vsekakor je to zelo dober znak, če puščaš brado od sredine aprila do sredine junija, saj to pomeni, da igraš v finalu. Glede na to, da smo letos še zmagali, je bila brada že precej dolga in srbeča. Čeprav takrat ponosen in bradat, pa moram priznati, da sem po končnici čutil pravo olajšanje, ko sem se ločil od brade.

Vam je kakšen gol za vedno ostal v spominu?

Še posebno se spomnim zmagovitega zadetka s prve tekme finala proti New Jersey Devils. To je eden od golov, ki mi bo za vedno ostal v spominu. Nekaj posebnega je, ko v finalu Stanleyjevega pokala zadeneš za zmago.

Za takšen uspeh so nedvomno potrebni odrekanja, trdo delo, stroga disciplina, močna želja, zrelost, nekaj sreče na pravem mestu, v pravem trenutku in še bi lahko naštevala. Nam lahko opišete, kako preživljate vaš običajni delovni dan v LA?

Moj delovni dan je zelo urejeno in točno naravnano, za kar že navsezgodaj, ob 8. uri poskrbi moja nepogrešljiva budilka. Na hitro si pripravim zajtrk in oddrvm v dvorano. Da je moje telo v dobri kondicijski in psihični pripravljenosti na tekmo, dnevno poskrbijo dve uri treninga, relaksacija, masaža in seveda vroča savna.

Če primerjam Los Angeles in Slovenijo, lahko rečem, da je slednja prava zelena oaza miru. Bi lahko ta postal vaš dom, kjer bi dočakali starost?

Zaenkrat je še prekmalu, da bi odgovoril na to vprašanje, saj upam, da bo moja kariera trajala še približno deset let. Kaj se bo zgodilo potem, pa bo pokazal čas.

Kaj najbolj pogrešate, ko ste od doma?

Glede na to, da družina in tudi moje dekle živijo skupaj z menoj v Los Angelesu, se tukaj počutim precej domače. Seveda pa kljub vsemu najbolj pogrešam stare starše in družbo svojih prijateljev. V življenju me spremlja moto, da dobra družba vedno prav pride.

Ste imeli kdaj domotožje, ko ste bili daleč od doma ali pa si od vsega hudega napora rekli, da imate vsega dovolj z željo, da bi s prvim letalom odpotovali domov?

Ko sem šel od doma, sem imel rosnih šestnajst let, in to vse-kakor niso leta, ko človek z lahkim srcem zapusti dom. Mi pa hokej pomeni številko 1 v življenju, zato z domotožjem nisem imel prevelikih težav.

Iz zabavnih tračev smo razbrali, da ste v ameriški oddaji Funny or Die na zmenek povabil starleto Kim Kardashian. Predvidevam, da je to tipična ameriška poteza, ki jo doživijo vse medijsko prepoznavne osebe, ki morajo za svojo še večjo prepoznavnost tudi kakšno "ušpičiti"?

To je bil skeč v pravem pomenu besede. Navidezno sem poklical Kim in govoril v prazen telefon. Iz tega seveda ni bilo prav nič.

Še ena pozitivnejših ameriških potez pa je ta, da vse medijske osebnosti donirajo pomoči potrebnim in hudo bolnim ljudem? Ta najbrž ni navidezna?

Seveda ne. V Los Angelesu sem vključen v kar nekaj dobrodelnih akcij. Naša ekipa je največ donirala prav pomoči potrebnim otrokom. Tudi sam doma v Sloveniji prirejam dobrodelni golf turnir za otroke, ki si ne morejo privoščiti letovanja na morju.

Če se vrneva k vašemu mladostniškemu obdobju, imam podatek, da ste že kot mladinec nasprotnikom kluba EBEL zabili kar šest golov. Takrat ni bilo več dvoma, da iz vas še nekaj bo.

No, to bo pa že dolgo tega, in mi je malce ušlo iz spomina. Bilo je nekaj golov, točne številke pa si ne upam več zatrditi. Najbrž ste podatke dobili od nekoga, ki me zelo dobro pozna in spremlja mojo športno pot.

Ste kdaj pogrešali fantovske razposajenosti, ki so jih zganjali vaši vrstniki, sošolci?

Odkrito rečeno, ne. Z veseljem sem se odpravljaj na vsakodnevne treninge in še rajši na tekme, tako da običajnih fantovskih norčij nisem prav nič pogrešal.

Tekme končnice so v vašem rojstnem kraju kot tudi drugod po Sloveniji povzročile pravo navijaško evforijo. Ljudje so zaradi vas vstajali ob dveh zjutraj in trepetali z vami. Ste vedeli, da imate toliko tako zvestih navijačev?

Če sem iskren, nisem verjel, da bo takšna evforija trajala skozi celo končnico, še posebno v času finalne končnice. Bil sem zelo vesel tako velikega števila navijačev, zato naj še enkrat izkoristim priložnost ter se lepo zahvalim vsem za njihovo podporo. Upam, da jih bom z novimi uspehi še naprej razveseljeval.

V četrtek, 5. junija, je Stanleyjev pokal prispel v Slovenijo, naslednji dan pa so si ga vaši navijači lahko v živo ogledali na Hrušici. Ste ponosni na to, da takšen pokal pristane tudi v državi, za katero marsikateri Američan sploh ne ve? Skoraj gotovo ste marsikaterega Američana napeljali na to, da je vzel zemljevid v roke in poiskal državico sredi Evrope.

Glede na to, da je bila Slovenija 24. država po vrsti, v katero je pripotoval Stanleyjev pokal, je bilo to za državo nekaj posebnega. Verjamem tudi, da bo za marsikaterega zemljana, ki ni poznal Slovenije, jasneje, kje na zemljevidu je ta državica našla svoje mesto. Moram poudariti, da je bil zame to zelo pomemben dan, ki ga ne bom nikoli pozabil.

Ste kot otrok imeli svojega vzornika v hokejskem svetu? Zdaj vsekakor velja, da ste vi postali marsikomu vzornik, kar dokazuje tudi povečan vpis malčkov v hokejske klube, saj si vsi želijo postati Anžeti. Ali to velja tudi za vašega mlajšega brata Gašperja, ki že uspešno vihti hokejsko palico na Švedskem?

Moj vzornik je bil vedno moj oče, ko je tiste čase še igral na Jesenicah. Z veseljem se spominjam najinih skupnih trenutkov, ko me je jemal s seboj na treninge. Za Gašperja pa lahko rečem, da mu želim, da bi mu uspelo, da bi se njegove poti pravilno stekle ter da bi se mu kariera začela vsaj približno tako odvijati, kot se je moja.

Vem, da vas hokej trenutno polno zaposluje, pa vendar, ali si želite nekoč še kaj drugega početi v življenju? Imate kakšen hobi?

Trenutno me zelo razveseljuje golf, vendar pa ni nobenega hobija, zaradi katerega bi se odpovedal hokeju.

Za intervju se vam najlepše zahvaljujem, prav tako vaši babici Marjani Katnik in Luku Dolarju, ki sta omogočila, da smo se našli oziroma da je Anže na naša vprašanja odgovoril z zvočnim zapisom. Vam pa na vaši športni in življenjski poti želim še mnogo uspehov.

Vodstvo lige NHL in sindikat igralcev za novo sezono, ki naj bi se začela 11. oktobra letos, še nista podpisala nove kolektivne pogodbe, kar pomeni, da so še tretjič od leta 1994 razglasili lockout. Ker so vse aktivnosti lige NHL predstavljene za nedoločen čas, se zna zgoditi, da bo veliko število hokejistov igralo v Evropi, med drugimi tudi Anže Kopitar, ki je na Švedskem pri Mori že združil moči z bratom Gašperjem. ●

besedilo Stane Jakelj, razvojni inženir za nerjavna jekla, Razvojni center Jesenice (RCJ)
fotografije Stane Jakelj, Razvojni center Jesenice (RCJ)

PUSTI POEZIJO, SINE, NI TU DENARJA ...

Režiser Lev Predan Kowarski

Igralec Esad Babačić

Snemalni dan v Jeklarni Acronija

20. septembra smo bili v Jeklarni Acronija priča nenavadnemu dogodku. Proizvodni obrat so osvetlili barvni žarometi, v njem so bili nameščeni stojala in kamere. Delavcem se je pridružila ekipa mladih ustvarjalcev. Ni šlo za dodatno delovno moč, kot bi si lahko kdo mislil. Dvajset mladih ljudi se je pod vodstvom režiserja Leva Predana Kowarskega pripravljalo na začetek snemanja glasbenega videospota skupine Via Poets z naslovom Tranzicijska Pesem. Lev Predan Kowarski je nadarjen mlad študent na filmski akademiji v Lodžu na Poljskem.

Naslovno vlogo oziroma vlogo glavnega igralca v videospotu bo imel slovenski pevec, pesnik, pisatelj, tekstopisec in novinar Esad Babačić.

Glasbeni spot bo pripovedoval zgodbo o času, ko v družbi vse večji pomen pridobiva denar. Stare vrednote počasi tonejo v pozabo. Nasvet za mlade se vse bolj pogosto glasi: "Pusti poezijo, sine, ni tu denarja ..." To bo zgodba v obliki kratkega filma, ujetega v glasbeni spot, o človeku, ki ne priznava bogastva kot najvišje vrednote, zato se odloči, da bo živel drugače.

Zgodba je načrtno zgrajena na kontrastu med besedilom pesmi in vizualno vsebino. To bo gledalca spodbudilo k razmisleku, saj ne gre le za preprosto ilustracijo, temveč za dopolnitev ideje. V današnji poplavi glasbenih spotov, polnih blišča in nerealnih podob popolnega življenja, se zdi še posebno pomembno, da ustvarjamo tudi nekomercialne vsebine. Le-te se ponavadi dotikajo realnega življenja in opozarjajo na dejansko stanje v družbi.

Ekipa je iskala najprimernejšo lokacijo za snemanje te zelo aktualne zgodbe. Obrnili so se na vodstvo Acronija, ki je mladim ustvarjalcem priskočilo na pomoč in odprlo proizvodni obrat Jeklarnе.

Ekipa ustvarjalcev je bila s sprejemom in z organizacijo v Acroniju zelo zadovoljna. Zahvaljuje se za vso pomoč in potrpljenje.

Tudi mi se z ustvarjalci veselimo novega projekta in vam bomo, ko bo končan, v eni izmed prihodnjih števil SIJ-a posredovali internetno povezavo za ogled filma. ●

OHRANJAMO SLOVENSKA HIŠNA IN LEDINSKA IMENA

Slovenska hišna in ledinska imena, ki so jih v želji po njihovi zaščiti začeli zbirati nekateri posamezniki in društva na avstrijskem Koroškem, so bila leta 2010 sprejeta v avstrijski seznam nesnovne dediščine Unesca. Leta 2011 so stekle aktivnosti v sklopu projekta FLU-LED, katerega glavni cilj je ohraniti hišna in ledinska imena oziroma jih obvarovati pred pozabo.

Njihova ohranitev je pomembna z vidika ohranjanja dialektološke pestrosti Slovenije in Južne Koroške, imena so prav tako pomembna za zgodovinske obravnave, etnologijo in za raziskovanje geografskih sprememb v prostoru. V Sloveniji že potekajo aktivnosti za vpis hišnih imen v register žive kulturne dediščine pri ministrstvu.

V čezmejnem evropskem projektu FLU-LED – Kulturni portal ledinskih in hišnih imen sodelujejo Slovenska prosvetna zveza, Krščanska kulturna zveza, Razvojna agencija Zgornje Gorenjske in Gornjesavski muzej Jesenice, strokovno ga spremljata Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša in Slovenski narodopisni inštitut Urbana Jarnika iz Celovca, podpirajo pa ga tudi društva na obeh straneh meje.

Na slovenski strani bo zbiranje potekalo v občinah Kranjska Gora, Jesenice in Tržič. Zajeta bodo tista hišna imena, ki so v rabi vsaj od leta 1940, in vse časovne različice ledinskih imen. V okviru projekta je izšla knjižica Metode zbiranja hišnih in ledinskih imen, v kateri so predstavljene osnovne metode dela, predvidene težave pri tem in način njihovega reševanja, vključeni so tudi enotni popisovalni obrazci za terensko delo.

Avgusta je bilo izvedeno dvodnevno izobraževanje popisovalcev. Dr. Jožica Škofic (Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU) in Klemen Klinar (Ragor) sta predstavila značilnosti narečij na Gorenjskem in metode zbiranja, temu pa je sledil praktični del, v katerem so se popisovalci preizkusili v zapisovanju hišnih in ledinskih imen.

V prvem tednu oktobra so se popisovalke iz Gornjesavskega muzeja Jesenice odpravile v Javorniški Rovt. S pomočjo dveh izvrstnih, potrpežljivih informatorjev so zapisale stara hišna in del ledinskih imen tako, kot jim rečejo domačini. Zbrano gradivo so zvočno dokumentirale. Tako je steklo sistematično zbiranje, čemur bo sledilo proučevanje (ustrezni narečni zapisi, poknjizenje, interpretacija oziroma motivacijska razlaga imen), na interaktivnem kulturnem portalu Cross Border na spletu pa bo mogoče izgovarjati imen tudi prisluhniti in si ogledati karte z vrisanimi hišnimi in ledinskimi imeni.

Projekt bo trajal še vse prihodnje leto. Že sedaj je zbudil veliko zanimanje in veseli smo, da sodelujemo pri odkrivanju (zdaj še žive) jezikovne kulturne dediščine. ●

besedilo Mirko Osojnik, samostojni muzejski strokovni sodelavec,
Koroški pokrajinski muzej – Muzej Ravne na Koroškem
fotografije Fototeka Koroškega pokrajinskega muzeja – Muzeja Ravne na Koroškem

vir Zapisi v rubrikah Koroškega fužinarja (1951-1952)

V NAŠI »FABRIKI« PRI DELU IN POČITKU IN NEKAJ JESENSKIH KRAJEVNIH RAZGLEDNIC

»Delaj varno – vrni se zdrav domov!« Tak napis je od leta 1951 opozarjal pri vhodu v našo »fabriko« na to, da je sicer res treba pridno delati, pri tem pa nikakor ne pozabiti na lastno varnost.

Tudi Anton Godec, ki je leta 1952 služil svoji družini ljubi kruhek za stružnico v mehanski obdelavi, se je tega zavedal. Meje med železarno in krajem so bile takrat še bolj zabrisane, zato se je takoj za (takrat še nizkim in lesenim) »fabriškim« plotom začenjalo vrtilčarsko kraljestvo gospodinj. Tako so tudi v tem letu pridne gospodinje na teh vrtilčkih razmišljale, kaj dobrega bodo lahko vsak dan dale v lonec! Da pa v obdobju prve petletke tudi žene niso bile zgolj in samo za v kuhinjo, dokazuje

dragocen Dolinškov posnetek. Na njem je kar trojica mladih žen pomagala pri fizično dokaj zahtevnem delu, saj so stregle nenasitnemu mešalniku za beton v času, ko so potrebovali »kubike« in »kubike« betona pri gradnji nove jeklolivarne. S posnetka se ne da razbrati, zakaj so ženam tako radi pravili »nežni spol«, saj vse tri zanesljivo in čvrsto držijo lopate v rokah. Pač pa tista moška trojica, ki se motovili okrog mešalnika, v resnici daje videz, kot da je nekaj izgubila in zdaj to reč išče.

▲ Žene strežejo mešalniku za beton pri gradnji nove jeklolivarne

▲ Žetev na Stražišču ob naši »fabriki«

Strojevodja Jaka Štehnar in njegov pomočnik pa sta gotovo na »šihlu«, saj se para vije iz dimnika, mež pa tudi okoli ozkotirne lokomotive. Le toliko sta si vzela časa, da sta pokukala iz kabine, da pozdravita mojstra Dolinška, potem pa bosta odbrzela naprej po nujnih opravkih v ne-vem-že-kateri obrat. (P. S.: Od leta 1970 je ta lokomotiva bila sestavni del ravskega »skansena« – muzeja na prostem. Prav taka je še kot na fotografiji iz leta 1951, le kabino smo prepleskali v zeleno in si omislili živo rdeče okrasne letvice, robove koles ter še kakšno malenkost enake barve. Sedaj ta stari »hlapec« že kar nestrpno čaka na vedno bolj številne obiske razstave »Mati fabrika« v naši »štauhariji« in upa, da bo železarski muzej čim prej zaživel v polnem obsegu!)

Med delom je bil vedno tudi čas za malico. V tistih časih še ni bilo »fabriške« menze, zato so si »fužinarji« malico zvečine nosili s seboj v kanglicah ali pa kar zavito v časopisni papir. Bolj skrbne gospodinje pa so malico prinesle svojemu možu tudi v službo. Neznani fotograf je ujel trenutek, ko je žena ravno prinesla Pavlu Kokalu, p. d. Vampretu s Tolstega Vrha, malico do »fabriške« vratarnice. Vampret je v veselem pričakovanju okusnega obroka prižgal cigareto, ob njega pa se je usedel »portir« – vratar Miha Mlakar. Malo sta pomodrovala in tisti dan leta 1952 je bil tudi zaradi tega moškega modrovanja lepši in uspešnejši. Že takrat so bile take malenkosti sol življenja.

Na prodnati terasi nad našo »fabriko« že od 16. stoletja kraljuje grad Ravne. Tako pravimo domačini dvorcu, nekdanji

letni rezidenci grofa Douglasa Thurna, zadnjega plemenitega lastnika guštanske jeklarne. Grad je bil prvi dom gimnazije, že pred selitvijo te ustanove v novo poslopje pa se je leta 1949 v njem naselila Študijska knjižnica, ki je začela dobesedno iz nič. Proti koncu leta 1951 pa je prav zaradi uspešne gradnje gimnazije že kazalo, da se bo kmalu lahko začela razvijati v pomembno kulturno ustanovo. Začela je torej skromno: z darovi gimnazijske profesorske knjižnice, z dobavami okrajnega in republiškega zbirnega centra pa z darovi Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani ... V letu 1951 je zaradi gimnazijskih potreb imela na razpolago le majhen kabinet v prvem nadstropju gradu. Fond knjig, ki se je hitro množil, je bil delno shranjen v prizidku bivše grajske konjušnice. Preostali del knjižnega bogastva je bil kar na odprtih policah v gimnazijski učilnici. Dr. Franc Sušnik je pozneje (1970) v vodniku po knjižnici zapisal, da »bolj skrbnih varuhov knjigam ni bilo, kakor so bili ti dijaki«!

Na vzhodni strani Guštanja se je v žarkih poznega jesenskega sonca kopal grad Javornik, ki še ni spremenil svoje namembnosti, za njim pa se je bleščalo hitro rastoče delavsko naselje Čečovje. Ker so v prvem gradu skrbeli le za duhovno hrano, so na drugem z domačimi pridelki še vedno poskrbeli tudi za ugodno telesno počutje. V tistih časih je bilo na mizah pogosto in v najrazličnejših oblikah zelje, ki so ga tudi to leto pobirale prizadevne delavke na gospodarskem posestvu Javornik. »Kruh« na pšeničnih in rženih stražiških poljih pa je tudi že takrat rasel v neposredni bližini naše »fabrike« ... ●

● Pobiranje zelja na združnem posestvu Javornik (1951)

● Lokomotiva ozkotirne železnice v naši »fabriki« (okoli 1952)

● V pričakovanju malice pri glavnem vratarju (1952)

PTIČJI ŠPIK

Šoja, ptica pisana,
taka je, kot je narisana.
Takšne druge ptice ni,
edinstvena je, se meni zdi.

Po telesu rdeče-rjava,
takšne barve je tudi glava,
črno-bel je rep in krila,
na robove kril modro je dobila.

Na skritem kraju samec najde mesto,
gnezdo oba gradita zvesto,
plitko, iz vej spleteno,
na rogovilo veje položeno.

Manj izrazite barve je samica,
do sedem jajc vali ta ptica.
Ko ona na jajcih obsedi,
za hrano samec poskrbi.

Ko se mladiči izležejo,
z jajci drugih ptic postrežejo.
Včasih je žrtev ptiček mlad,
a predvsem žuželke na pomlad.

A ko se gnezdenje preneha,
šoja se loti želoda in oreha,
jagodičje, sadje in pa žir,
imajo drugi ptiči pred njo mir.

Čez poletje pravzaprav je vse,
vse, kar najde, v slast ji gre.
Ko je zrelo jagodičje,
ga kljuva spretno, prav po ptičje.

Živi v mešanih gozdovih,
po poljskih zaraščenih robovih,
na pokopališču, v parku, tudi vrtu,
do gozdne meje ali blizu trt.

Ker šoja celo leto tu ostane,
za zimo mora si nabrati hrane.
Jeseni nabere mnogo si želoda,
a je pozabljiva ta neroda.

Želod zakoplje v zemljo kje,
kam, največkrat dobro ve.
Včasih čez zimo vsega ne porabi,
na kakšno shrambo pa pozabi.

V naravi dobro to deluje,
tako s hrasti pogozduje.
Na planjavi hrastovo drevo je zraslo,
to verjetno šojino je maslo. ●

Moški, ki so copate,
ponavadi niso natikači.

Ko pade dobra ideja, jo bi marsikdo pobral.

Preden sploh začneš iskati, moraš prvo najti sebe.

Bistvo življenja ima različna imena.

Tudi od bedakov se lahko veliko naučiš.

Poštenjaki so izmečki družbe.

Največje riti sedijo na več stolčkih.

KARIKATURA

avtor Boter Špik

SMEH JE POL JABOLKA

HUDIČ V HIŠI

"Zakaj duhovniki nimajo žene?"

"Ker ne smejo imeti hudiča v hiši!"

PRAVI LETNIK

V gostilni se pijančka spustita v svoje pomembne pogovore ...

Prvi: "Čemu bi se ti lažje odpovedal? Ženski ali vinu?"

Drugi: "Hm. Tale bo pa težka, najbrž bi bila izbira odvisna od letnika."

NE ŠPECA

"Jaz se tudi ne strinjam z vsem, kar rečete," se Janezek jezi na učiteljico, "pa zato ne grem k vašim staršem!"

DISKOTEKA

"Zakaj na Marsu ni diskotek?"

"Ker ni prave atmosfere."

MOŽGANSKI KRIŽKRAŽ

AVTOR: DRAGO RONNER, ACRONI	ŽE UMRLI AMERIŠKI IGRALEC (TELLY)	NEPRIJET- NO STANJE VZNE MIR- JENOSTI	POVRŠINA, OBMOČJE	ČASOVNI TERMIN	FRANKOVSKI ARHITEKT KARLA VELIKEGA	SRNJI SAMEC	JAPONSKI GENERAL IN DRŽAVNIK (HIDEKI)	KONEC MOLITVE	TRIPLEKS JE VRSTA STEKLA.	MAJHEN KLAS	TOYOTIN TERENEC	SLOVESNA INSTRU- MENTALNA SKLADBA	AZAZEL JE PREGLJEVA TRAGEDIJA.	CIMA, BRST	POLRELIEF- NO KIPARSKO DELO, ANAGLIPT	ST. SLOVEN- SKI ALPI- NIST IN NOVINAR (ANTE)	
STAREŠINA									TEKOČINA V ŽILAH				PESEM FRANCETA PREŠERNA				
LETALIŠČE									GRMIČASTA LONČNICA								
									OBDOBJE, ERA								
ZAČETEK HUDOMUŠNE MISLI																	
PEVKA DEŽMAN				REDKA KOVINA (ZNAKY)	ANG. PEVEC (TOM) TOPLI- KRVNI KONJ						RUDI ŠELIGO			GREGOR KLANČNIK VEČPLAST- NO STEKLO			
ROMAN VLADIMIRJA NABOKOVA							FR. IME BELGIJSKE- GA MESTA AALST	SPRIMEK SNEGA									
								ČOP IZTOK									
ALENKA BIKAR			OVEN, KI RAD TRKA						DOGOVOR- JENI ZNAK					SP. DEL SNOPA			
			NAJET KMETIJSKI DELAVEC						DINJA					MESTO V SREDNJI FRANCIJI			
MAVEC, GIPS							LEPILO, KLEJ										
							AVSTRAL. MEDVEDEK VREČAR										
INTRADA JE INSTRU- MENTALNA SKLADBA.	DESNI PRITOK UNE V BOSNI	MESTO NA JAP. OTOKU HONŠU						SODNIK V GR. MIT. PODZEMLJU HRV. IGRAL. (NINA)					IGOR PRETNAR			NENASIČENA ATOMSKA SKUPINA	UPRAVNA ENOTA V SEDANJI GRČJI
		OSNOVA, PODLAGA															
KONEC MISLI																	
REKA NA TAJSKEM					ALKALIČNA NATRIJEVA SPOJINA									PRIPRAVA ZA OMETA- NJE			
					ZORMAN IVO									NIKOLA TESLA			
TRAGEDIJA IVANA PREGLJA							INDIJSKI PISATELJ (MULK RAJ)								AMERIŠKA IGRALKA BASINGER		
CARJEVA ŽENA							VSTOPNICA								MOČNO POŽELENJE		